

q sic. s. vt li. non conte. tue vbi videtur casus 7. c. ff. c. fi. in fi. nas 7. citari pot vt in predictis iuribus 7. de do. 7. qtu. cam q: ergo non pareo e gumar vt in eisdem: sic pot ex co cari de sen. ex. sacro hoc et vt expressus. s. de ap. Lu fit ro mana in fi. de cle. no re. ex tue. y. respo. q. i. de manife sta. 7. ibi no. ad idem q. de cle. ex. m. aplice in glo. ij. In pnu facit regula extra territoriu 7. c. ff. de iur. om. iudi. l. vlt. 7. de p. st. c. ij. in fi. li. vi. Ex quibusda glo. hosi. hic po sitis videtur sibi placere p hac decre. 7. tale excoicare possit hoc tu no. pbat vt dixi super verbo excoicetur 7. sup verbo nec: placet tu quibusda dea opi. hosi. suppl. q: talc absen tem pot excoicare q: ex quo bz iurisdictione pot cu citare ex tra territoriu qui si citat no venit e gumar vt in decre. tue hoc recitat Jmo. s. de fo. cope. c. fi. vbi dicit alios dicere q: licet absens possit de extra vocari ad hoc vt fiat missio in possessione reru quas ibi bz no tu pot. pcedi s psona ipsius ad excoicatione q: no tenet i re s sic no e gumar ergo rone gumarie q no est excoicare non pot. xi. q. iij. nemo eponi 7 sic respondent cu decre. sane co. ti. q: rone rei qua ibi bz in dex: 7. id ius pot in ea dicere supra missum in poss. s. in p sona absentem no pot ius dicere qua: vt dicitur: citare non pot extra territoriu vel ad re qd possidet in re no tenet 7 sic no gumar vt e dcm: nec e miradu fm eos si fit missio l3 pzie no sit gumar hoc et fit in absente ca rei publice 7 in pupil lo q no sunt gumar. ff. ex qb? ca. maio. aut pretor. s. hic aut. ff. de pnu. creditoz pupil. lat3 ergo q res suas possi deri paciaf tal absens ar. ff. s. pcur. Sed hoc. s. vlt. 7. l. fe. vel etiam si dicatur contumax tamen procedere no potest contra eum nisi per miss. in poss. de fo. compe. romana. s. contrabentes li. vi. 7. hoc magis vt placere ipsi Jmo. in p dicta decre. sed ponderandum est igitur q in predicto. s. contrabentes 7 in eum casum in quez no potest fieri missio nec decerni puta quando non habet bona vbi contraxit vel alibi non dicitur q: procedatur ad excoicaz contra ipsum quasi hanc penam ligantem personam iudex non possit ab senti infligere s3 secus in miss. in poss. in qua ponderam? re p qua defendeda debuit pscns ee vel pcur. mittere de co q mi. in poss. c. vlt. sibi ergo iputet si alterz no fecit b opi. vt clare pbari p cle. de re. iur. pastoral. v. vt illd tag: ibi p3 q iudex extra territoriu suu citare no pot: s3 sine dubio mul ti ob. 3ria. s. allegata. eque possit dici q si tpe quo fuit cita tus vel monitus erat in territorio l3 tpe excoicationis no sit bñ potuit excoicari q: coparere tenebat 7 sic bñ fuit contu max 7 sic fit vera opi. hosi. q ita intelligit decre. tue 7 vlt. vt li. no 2te. in quatū de pena excoicationis loquatur 7 de ere. cu sit romana 7. c. de manifesta. 7 q in pdictis glo. ro qz aplo qui excoicauit absentem legat3 erat in illis pnb? 7 ille erat. j. legationem sua l3 absens a ciuitate in qua debebat apostolus qf ipsum bene potuit excoicare de offi. leg. nouit 7. c. quanto intelligitur in papa cuius territorium est tot? or bis. it. q. iij. cuncta de foro compe. c. vlti. in decre. tue erat presens episcopus sed suo archiepiscopo inobediens 7 sic ibi mutat casum q: presentis locut3 fuerat de inferioribus clericis absentibus 7 verbum eos 7 verba etiam que ibi po nuntur non implicat proximo precedentia sed respiciunt antiqua: sed si tempore citationis non erat in territorio tuc non potest excoimunicari ratione predicta quia citatio euz non artauit vt in contrariis 7 in predicta clemen. pastoral pro hac distinctione bene facit littera decre. vltune de eo qui mi. in poss. i. ponit citationis edictum sed glo. 7 omnes comunitur suplent ibi maxime sed bene facit q no. de ex comunicato sub conditione qui pendente conduct3 factus est de alieno foro de ap. pterea secundo. Et licet hoc di ctum equuz videatur: tamen verius credo q si nescitur vbi est citatio legitime facta in loco delicti comissi per iudi cem delicti vel habitationis per indicem domicilij qui ex comunicari possit per prima iura 7 sic loquitur dcre. ex tue ij. respo. nam 7 tunc pro presente reputatur de dolo 7 co tu. causam 7. c. fi. sed si facit copiam sui alibi tunc prius re quirere habet iudices sub quo degit vt moneat vel citet de linquentem 7 si propter hoc non comparuerit latitare vide tur ita q poterit excoimunicari aliter non. Ar. pd. s. cōtra

bentes vbi de excoicatione non exprimitur q: illa non que rebatur sed solum de missione facienda in bonis ad idem in aut. vt omnes obe. iudi. s. ij. coll. v. sic enis disponit ius citari absentes non latitantes vt in predicto. s. si vero com prehensorum optime facit pd. clemen. pastoral. v. nos quo q3. Si volles sequi aliam opi. que indistincte videtur velle talem absentem proprium iudicem vel delicti excoimuni cari posse tunc oportet q: dicas sicut tenent quidaz moder ni q: etiam talis absens non latitans potest per suum iudi cem. s. vel ratione domicilij vel delicti citare q: effect3 tal ci tationis refertur ad locum sui territorij 7 hoc dnt expsum C. d episcopis 7 clericis omnes. s. si vero aparitor bene fa cit predictus. s. contrabentes vbi hoc videtur tenere Jo. mo. ad ides facit q: absentem monet prelatus vt veniat ad residendum in ecclesia q: si non venerit punitur de cli. no re. capitulo vltimo 7 vide q: dixi in predicta questione qua disputauit de subdito episcopi delinquentem in loco exem pro in solutione 7 secundum hoc iudici non paretur impu neri in lege fi. ff. de iur. omnium iudicum 7 in decre. ij. in fi. de consi. li. vi. vel quando iudex est extra territorium id quod ad territorium suuz confertur necesse est parere. Ad clemen. pastoral dicere potest q: loquitur quando quis ci tatur ad locum notorie periculosum vt ibi: vel melius qua do is qui citatur non erat subditus citantis ratione delicti vel domicilij vel alio modo. h per predicta iura predicta opt. fortiter compobetur. Sui copiam al superflue dicent iura iudicem sub quo degit debere inquiri vt citet vel mo neat 7 sic possit intelligi p. s. si vero aparitor 7. s. contrabē tes vel dic q in. s. si vero bene erat in prouincia subdita ei qui mandabat citari licet extra ciuitat3 constantinopolitani 7 facit q: ibi no. Vel dic q no vt citari quis extra territoriu quo ad hoc vt pena imponatur que personam ligare habet vt in casu nostro 7 in clemen. pastoral: sed si quando circa res esset pena imponenda vt in. s. contrabentes 7 in decre. vlt. de cli. non re. cu in fi. ¶ Decimo quero si delegat3 pa pe vel principis in causa sibi comissa abutitur iurisdictione an per ordinarium loci puniri possit videtur q non qa ma ior est eo. s. de offi. delegati sane. ij. 7. s. de offi. lega. c. ij. cō tra quia privilegium vel exceptio non excuset delinquentē vt in aut. qua in prouincia 7 in decre. prima de pnu. li. vi. Dicunt quidam aut abutitur iurisdictione quo ad procel sum 7 tunc ordinarius non habet eum compellere aut ma le iudicando vel volendo iudicare 7 tunc licet facit suam puij. q. ij. dominus noster in aut. de questore. s. si iudex coll. vi. q. vij. qui sine 7 ideo ad illud interesse coraz or dinario poterit conueniri inducit in aut. vt iudi. fi. quo quo su. s. dam. coll. ij. 7 de iudi. q. i. iustum 7. s. vt aut. la tor coll. vi. facit quod no. de rescrip. c. fi. in vltima glo. vbi dominus 7 pater meus tenet contrarium. s. q: quadiu du ratur iudicio delegati quomodocūq3 delinquant ab vten do iurisdictione non poterit per ordinarium puniri alleg. s. de ap. sollicitudinem de offi. lega. c. ij. 7 q no. de offi. de leg. prudentiam. s. adiciamus in vltima glo. 7 hoc est potis sine verum si per hoc process. cause quomodolibet impe diretur. Jo. cal.

De vsuris. Rubrica.

Nauganti. Casus. vsurarius

est qui a debitoz re cepit aliquid vltra sortem etiam si suscep rit in se periculum hoc primo. ¶ Ad est vsu rarius emptor rei minus iusto: si tunc ve risimiliter dubitet an plus vel minus sit traditionis tempore valitura. hoc secun do. ¶ Propter q: dubium excusatur. is qui ex eo quod differt solutionem precij vendidit rem plus quam valeat si non erat eam al venditurus. hoc tertio. Et per hoc patet quod tres sunt partes huius. c. secunda ibi. ¶ Illa tertia ibi. Ratione nauiganti exempli gra hic ponitur 7 q:

7 quia frequen tuis in talibus casibus istud solebat contin gere: vnde idem si sine nauigatione vel itinere talis cōtra ctus esset initus cum eadem sit ratio. s. eo. consiluit. ruij. q. iij. per totum. vnde hoc verbum in larga significatione ponitur pro quolibet actu laborioso vel periculoso cum se pe nauigando labor 7 periculum imminet. ruij. q. j. non turbetur. vij. q. j. aduersitas. vnde 7 nauigare dicitur qui vxo: ducit. ruij. q. ij. nos nouim? ¶ Audinas. id est ad lo cum vbi sunt nundine 7 mercimonialis conuentus publi cus ad merces emendas: vel vendendas: vnde nundino nundinas idem est qd mercoz mercaris fm deri. dicit autē Vincentius q: actor uel dominus nundinarum nullus de concurrentibus ibi conueniet ex ratione debiti. C. de nun di. l. i. Sed alij negociatores possunt ibi conuenire habentes ibi pergula vel stationes. ff. de iudi. heres absens. s. p inde. perditur autem ius nel privilegium faciendi nundi nas si is qui illud habet eo non vtitur spacio decem anno rum. ff. de nundi. l. j. fm eum. ¶ Mutuans. hic incipe con structionem: 7 bene dicit Mutuans: quia proprie vsura in mutuo committitur. iuxta illud: Mutuum dantes 7. s. eo. consiluit. 7 facit quod no. ruij. q. iij. in summa. 7. s. eo. conquestus vero ut hic nel ficto. ut. j. partibus seq. de em ptiōe 7 venditione. ad nostram. de pignori. illo vos. fit au tem mutuum in hijs que cōsistunt in numero pondere uel mensura ut hic. 7. ruij. q. iij. c. fi. et. q. iij. nullus. ff. si certu peti. l. ij. in fin. quibus modis recontrahitur obligatio. s. j. ¶ Pro eo. id est pro ea ratione. Quod. id est quia. con cor. s. de cleric. non residen. c. ij. de concessio. preben. c. j. cum similibus. alibi ponitur e conuerso quia: pro q. iij. q. v. quia suspecti. 7 no. s. de sumo. sicut tuis. ¶ Peculium. si illa pecunia periret penes debitorem quomodocūq3. 7 si quis recipit pecuniam vltra mare vebendam certo sibi precio constituto: siue recipiat in se periculum: siue non: no est vsura sed locatio operarum ventionis uel custodie fm Jmo. alle. ¶ Nauti. cau. stabit. per totum. ff. locati. in naue. 7. l. qui operas. 7. l. qui mercedem. 7. l. sequen. Et sci as q fm leges hec dicitur traictina 7 stat periculo credito ris ut hic. ff. de nauti. feno. l. j. 7. l. i. periculo. i qua mul ta sunt specialia. primo scz cum regulariter periculum pec unie mutuate sit debitoris. C. si cer. peti. l. incendium. in fti. quibus modis recontrahitur obliga. s. item is. in ea periculum spectat ad creditore: em: ut dictum est. quod in telligitur in nauigio non suspecto uel post q mare nauiga re conuenit. eo. ti. l. ij. 7. l. iij. 7 cum est conuentum. C. eo. l. ij. 7 vltima: nisi aliquid posset imputari debitori: puta quia non seruauit locū nauigij. uel quia merces prohibitas tral portauit in nauij. C. de nauti. feno. cum q proponas. Secun do quia licet in ea stipulari centesimam que in anno forti equiparatur. ff. de nauti. feno. nibili. Tercio quia hec vsu ra ex nudo pacto debetur: ut dicta. l. pericul. in fi. ¶ Goff. quasi vō nautica pecunia dicitur tunc conditio apponi tur in suspicionem periculi: puta si piscator non cepit pisces uel hijs similibus tunc existente conditione recipitur cre ditum cum centesima vsura: ut ea. l. periculum osti. Ali quid. quicquid sit illud vnde redarguntur qui putant so lum esse vsurā qd in pecunia recipitur vltra sortem: ut. ruij q. iij. c. ij. 7. l. iij. ¶ Usurarius. id est vsuram recipiens. 7 dicitur vsura incrementum pecunie ab vsu eris crediti: nuncu pata fm Jsidorum Senerator aut dans dicitur 7 recipies mutuo communiter tamen sumitur pro dante. xl. di. c. pe nul. 7 vlti. ruij. q. iij. c. j. cu si. dicit etia quidā q differunt. ¶ A vsura d3 qd vltra sortē recipit. ruij. q. iij. c. fi. Sed sen? dicit lucru de vsura sumptū. uel vsura dicit vbi ad mutuū restitutu non fuit determinatu indifferen tamē vtrum hijs vocabulis. l. ¶ Proced. facit. j. e. c. j. li. vj. ¶ Ad. i. ad bec 7 vide qd dixi. s. de rescrip. mādātū. sup eodē verbo. ¶ Te tidē. s. r. s. p vno solido vna3 mensurā 7 sic certū erat quot mensure debebat reddi vñ secus siq3 emerit redit3 gram vini uel similiū in gbuscūq3 rebus cōsistat siue in terra siue in domo siue in psona puta liberti uel serui uel rustici siue sit actio uel noimē etia si redit3 ille certus eēt ad vitā suam uel aliud rōpus uel ppetuo 7 licz quidā dicant hoc verū qñ

in perpetuū emerit aliud qñ ann? reditur cōi exceptōe nō excederet reditu qd posset habere emptor: si terrā emisset de tanta pecunia: tñ fm Jmo. alternatiue. s. eo. i ciuitate. 7 Jdosti. ibi pōit idem q in alijs emptorib? rerum imobi liū. C. de sacrosan. eccle. iuben? de heredi. uel acti. vdi. per totū. ff. eo. cum hereditate. 7. l. le. s. de pcur. c. j. 7. l. ij. s. de loca. c. penul. 7 vlti. s. de sumo. querelā. cum similib? de hoc ibi plene p eos. 7 p. d. 7. p. m. ¶ Naui. qui sine adicio ne bonitatis p mittit granū uel oleū uel vinū quodlibet dā do liberatur. ff. man. fideiuss. ff. de lega. iij. nūmis. secus in auro purgari enim debet. ff. de aur. 7 arg. l. si aurū. 7 in mu tuū in quo bonū debetur eiusdē generis. ff. si cer. pe. l. mu tuū. 7. l. cum quid. vbi vō species debet mediocris exigit ff. de edili. edic. l. siquid. s. venditor. ff. de lega. j. legato ge nerali. Goff. olei idē in quauis alia merce. j. primo rñso. s. eo. in ciuitate. 7. c. cōsuluit que mēsure. Licz. pro quib. Tunc. s. tēpore contract? quo datur pecunia. Solutionis. id est mēsuratiōis. Verisimiliter. si. ergo certū est illas plu res valere tēpore mēsuratiōis erit vsurarius. alleg. glo. s. eo. in ciuitate. 7. j. s. primo. ut qz dat preciz tēpore mē surū ut mēsure sibi dēntur in paschate resurrectionis quia fm cōmunem cursum omniū regionū granū solet esse cha rius circa festū resurrectionis q tēpore mēsurū 7 hoc ē in spiciendū. alleg. Jdosti. ff. de sumi. l. j. s. de sepul. certifi cari. cū similibus. 7 si dicatur q: quādoq3 contingat cōtra rium. Rñdit Jdosti. ad ea que raro 7. ff. de l. nam ad ea. iij. di. erit aut. caueat ergo fm Jdosti. ne mentē hui? verbi offēdat. 7 sic emat de tēpore ad idem tempus in qualitate puta de estate ad estate: de vere ad ver. uel aliud tempus: de quo nō ledat conscientiam: als in animarū iudicio ad re stitutiōē inducet. s. eo. consiluit. clericis aut fm euz sunt illiciti tales cōtractus. s. ne cleri. uel mona. c. j. lxxxvij. di. per totum. facit qd no. ruij. q. iij. ad fi. summe. ¶ Quinimodi quia dubiū est tpe cōtractus quantū res sit valitura tēpore solutionis. Amplius. id est aliquid plus. cōcor. ruij. q. iij. c. fi. 7. q. iij. nullus. 7. c. quicūq3. Tunc. s. tempore tract? ¶ Termin. solutionis pci: 7 sic est casus quertus a primo. ¶ Pro eis dē. scz mercibus non fuerat 7 sic intellige fm glo. s. e. in ciuitate. ut ibi no. ¶ Vēditur. ergo si tūc vēditur erat p minori si tunc precij fuisset solutu sed ppter dilatio nē maiori pco vendiderit est vsurari? mentalis ut hic. 7. s. e. consiluit. Jdosti. vbi vō no specificauit certā quantitatez sed vendidit pro eo precio quo valebit tēpore solutionis h nullū dubiū q: cōtractus est licitus. sed si expst precij ad iudicē q si plus valeret tpe solutionis vult illud plus si mi nus non vult q: precij minuat hic contractus claudicat ideo vsurarius iudicaf. C. de solu. l. pe. ff. de dā. infec. qui bona. s. siquis. ff. pro socio. si non fuerit. s. iusto. fm Jdosti. qui hoc no. in summa hui? ti. s. an aliquo. v. quid si vendat Si vō vendit p eo pco qd valebit in termino expso ad so lutionem faciendā tūc videtur cōtractus illicitus si verifi mile est rem tūc plus valituram q tempore contractus: qz ut hic patet solu excusatur vbi est pbabile dubiū 7 si als nō est venditurus: sed in dicto casu non excludit tale ergo 7. ita enim dicitur in emptione. s. primo rñso. ita quā exps sio maioris precij cessante dubio facit contractū illicitū: er go idē si tacite hec inest: ut in dicto exemplo. ar. s. eo. con suluit. cum hic eadem sit ratio taciti 7 expressi ad hoc. s. de rescrip. c. ij. de presump. c. vlti. ff. si cer. peti. l. i. cu quid ad hoc qd no. Jdosti. post Goff. in p dē. s. v. qd siquis mutu at. 7 v. se. ¶ Ex decre. pmo no. casum in quo non admitti tur compensatio lucri cum damno. simile. s. eo. super eo. s. de cōni. in fi. c. ij. de huiusmodi compensatiōibus ple ne no. s. ne cleri. uel mona. non magno. So. ¶ Io. q: quic quid recipitur vltra sortem siue sit pecunia uel aliud est vsu ra. concor. de di. s. super verbo aliquod. ¶ Tercio no. q ratione dubij excusaf q als nō excusaf ad qd allegat glo. ff. de ven. inspi. l. j. s. j. ff. de iudi. siq3 ex aliena. C. de vsur. si ea lege. ruij. q. iij. nō extiment? vbi de b. 7. s. s. sepul. sa cris. ¶ Quarto q: dubia interpretatur in melioz partes glo. ad hoc alle. de reg. iur. c. ij. 7 ratio q: pmpiores debe mus esse ad absoluedū q ad gdenandū. de pbat. ex lris.

Quinto nota q. nō solū in mutuo sed in tractu emptio nis z nō pōt exerceri usura ad idē. s. eo. in ciuitate. z. c. cō suluit. xiiij. q. iij. si quis obit. z. c. q. iij. q. z. s. de emptio. et vendi. ad nostram. de pigno. illo vos. sed hic z in predictis iuribus ius fingit mutuum: licet ex suis formis videat alius cōtractus. **S**exto no. q. intentioe uel mente cōmittitur usura ut patet in duob. casibus. xiiij. q. iij. c. j. z. s. eo. cōsuluit. **P**rimo oppo. ad p̄mum dictū decre. Et videt q. quia creditor in se suscepit periculū deberet merito excu sari recipiēdo aliquid ultra fortem: dicit lex q. heres q. pe riculo fidei cōmissarij adiit hereditatem nō detrahit quar tam z si in adēdō nō erat periculū quia hereditas erat lo cupler. ff. ad trebellianū. quia poterat. Item p̄m. qui cre didit pecuniā suo periculo restituere nō tenet dñō usuras quas inde cepit. ff. man. idē. quia. s. si mandauero idē in socio non oīum bonoz qui suo periculo pecuniam venera uit. ff. p. socio. l. si vnus. s. j. Item si sunt speciales Ru. C. z. ff. de nautico senore p̄mittētes de nautica pecuniā usuras recipi ideo q. periculū est creditoris ut dixi in textu super ver. periculum. Item q. qui aliquid cōducit de loco ad lo cum p̄pter periculum quod in se suscepit pōt aliqd inde p̄ cipere ut solet dici. j. de vbo. sig. sup. quibusdam. So. p̄re dicta iura loquūtur fm. l. p̄mittētes usuras que an sint bo die corrette no. s. eo. quia in oībus. xiiij. q. iij. quid dicam z hec sufficiēs respōsio est ad penl. cōtraria. ad alia pōt dici ut hic dicit glo. q. est cōtra naturam mutui: de quo nihil est sperandum. s. eo. cōsuluit. xiiij. q. iij. c. j. vnde dic q. pecu nia salua manente creditor: habiturus est cōmodū: siue de bitor lucet: siue non: ideo usurarius est cōtract. dñe glo. **D**icitur creditor hic q. per pactum bñ potuit se onerare sed non relenare. p̄dicta argumēta nō loquūtur in mutuo vero uel ficto: sed sunt casus in quib. alio debebat aliquid alteri fm. l. dispositionem in quib. illa ciuī obligatio soluitur ra tione periculi suscepti: sic is qui aliu cōducit periculo suo non sibi mutat sed locat operas suas vñ mercede: recipere potest saltē si alio non tenebat ut dixi sup. versiculo peri culum. z. facit qd statim dicam. **S**o. oppo. sic. indēntas dñs indēntatem iuris inducere de transla. c. ij. de p̄fir. vñ. uel inuri. cum dilecte. ff. ad l. lacui. illud. cum si. sed loca tor potest p̄ re locata aliquid percipere. s. de locato p̄ totus ea ratione q. ad ipm spectat rei periculum. ff. de rei vendi. si nauis. inst. quib. mo. recōtrabit ob. s. itē is. ergo eadem rōne z creditor cū suscepit in se periculum poterit aliqd ultra p̄cipere. Item naturali iure ad illū p̄tinet z in re. qui sentit. cū concor. de reg. iur. li. vj. Sed ad p̄mū diuersitas nature cōtractuū soluit cōtrariū. nā rei locatē dñs retinet dominū: sed vsus z vtilitas est cōducitoris quo etiā vsu res locata fit deterio: z p̄pter hoc locator recipit pensionem h̄ habentur. lxxviii. di. c. iij. c. palea est: z mutui est de meo tuū. ff. si cer. peta. l. ij. s. appellata. Si ergo creditor aliqd ultra recipere haberet illud ultra de re aliena nec p̄cius deterio: etur penes debitorem z quantum est de se nullam parit ei vtilitatem: ut in p̄dicto. s. c. iij. c. iij. z in p̄dicta. l. si nauis. z. ff. de ver. sig. usura ergo nihil inde p̄cipiatur p̄ cre ditorē z ex hijs sequitur q. vsus pecunie non pōt vendi uel locari q. ipsa pecunia nō est disposita nisi ad emendum: ut habet in p̄dicta palea c. iij. c. iij. z ille est p̄ncipal vsus pecu nie. sed Jo. aliter notauit in p̄dicto. c. j. xiiij. q. iij. hoc verū nisi locaretur ut cōductor: ditior appareret q. tūc de re ipsa p̄cipere et emolumentū z ideo locator pōt aliqd inde per cipere: ut no. s. eo. cōquestus z ille ē secūdariū z non natu ralis vsus pecunie sic in hijs q. consistunt in pondere si cō cedūtur respectu ponderis tūc vsus talis est ad cōmodan dū uel consumēdū z sic ex re nullus est fruct. Sed si sunt vasa aurea uel argentea ibi ex re pōt ēē fructus et vtilitas i vtēdo z ideo tūc est locatio z licite inde aliquid p̄cipi per hoc patet respōsio ad secūdū: quia illud habet periculū. C. si certū pe. l. incēdiū. z. s. de pignori. significante. Si igitur creditor se voluit de sui natura non potuit p̄pter hoc de iure p̄hiberi sibi licite aduocare. facit qd dixi post Jo. s. obiect. prima. **T**ertio op. contra duos vltimos ca sus inquantū non excusantur emptor uel venditor rei min.

lusto nisi p̄pter dubiū. Nam licet cōtrahentib. se decipere vsq. ad dimidiā iusti p̄ci. C. de rescin. vendi. l. ij. z. l. si vo luntate. s. de empt. z vendi. cum dilecti. et. c. pe. So. dixit Inno. s. eo. in ciuitate. in hoc iura loquūtur in foro penitē tiali tñ. ad hoc. s. eo. cōsuluit. z. quod ibi no. in vltia glo. sed nulli dubiū q. idem in iudiciali cum in eo de hoc cōsta ret. Sic ergo q. contraria loquūtur in vera venditione ta men si dolus non dedit causam cōtractui nec incidit in cō tractus sed fuit deceptio in re ipsa: quia credebatur venditor rem minus valere: uel emptor plus valere: nec ei est credē dum q. ius canonicū qd a spiritu sancto p̄cessit. l. di. si quis diaconus deceptionem uel dolus approbare: sed h̄terq. s. emptor z venditor. sciebat quantū res valebat iusto p̄re cio: vnde hic nulla deceptio erat in re ipsa. facit qd no. s. c. in ciuitate. in p̄ma glo. erat vera venditio cum in vno casu anticiparetur solutio pecunie: quod habet in se rationē mutui p̄pter diminutionem iusti p̄cij rei: in alio casu expecta tur ipsius pecunie solutio qd etiam habet rationē mutui qz vltra iustum p̄cij p̄o h̄mōi exceptione erigitur z hoc p̄ tinet ad rationem vsure. quare zc. **Q**uarto oppo. z vide tur q. p̄pter dubiū melius esset abstinere. j. de cler. exc. illud. s. de mutu. petitio. vñ in dubio quis pot. dicit liga tus z peccator: q. non. s. de homici. ad audientiam. z. c. si gnificasti. ij. glo. hic dicit q. sunt relinquendi conscientie sue. ad hoc de iure iur. mulieri. cum similibus. **D**icitur q. contraria loquuntur in foro anime. sed in iudicio contemptio interpretatio fieri debet in partem melio: res scilicet in absolutio: iam. s. de probationi. ex litteris. sed con stat q. in foro pecuniali excusaret probabile dubium cum ista decreta. terminet. decre. cōsuluit. s. eo. quē in tali so ro loquitur. Sic ergo q. tutius esset a talibus contracti bus abstinere: ut. s. eo. in ciuitate. sed ex quo contractus sic initus tenendum est quod hic dicitur: z contraria loquun tur vbi dubium facti non habet claram iuris determinatio nem puta dubitatur probabiliter an sit excommunicatus: uel non: an ex vulnere alteri illato ille fuerit mortuus: uel non in hijs z similibus interpretamus potius quem liga tum q. non: quia hec est pars securior z certior: sed vbi lu per dubio facti a iure fit aliqua interpretatio tunc illa est te nenda ut hic z in similibus. **I**tem in contrarijs non est: nec esse potest ius certum: quia factus super quo questio fit est dubium. xj. q. iij. graue. s. de sponsali. de muliere. cum similibus. z ideo fit interpretatio in partem que nullas ha bet captionem. s. de sponsali. iuuenis. sed hic non quia qd iuris de dubio fieri quod est: an tunc res sint valitue plus uel minus. sed de emptore uel venditore an excusentur si ue de valore dubitetur siue non: vnde factum respectu qua stionis est certum. est simile. s. de rescriptis pastoralis. p̄i mo responso. z. c. super litteris. ff. de iudicijs. si quis ex ali ena. **Q**uinto oppo. simul ad totam decreta. z. probo q. non sit peccatum in aliquo istorum trium casuum z q. non teneatur quis ad restitutionem: quia ex eo q. quis licite re cipit non peccat: nec illud restituere tenetur. xiiij. q. v. non sane. s. de censu. cum apostolus. z. c. sopite. z. c. procuratio nes. j. de senten. excommunicata. cum voluptate. sed in hijs casibus licite recipitur: nam quisquis licite recipit quod si bi voluntarie datur. xviij. di. de heulogijs. j. q. ij. placuit. s. de simonia. dilectus. ij. in hijs autem casibus videtur vo luntarie dari: imo forte ipso dante rogante z instante: qua re zc. vnde recipienti dolus uel iniuria non potest ascribi. facit de regu. iuris. scienti. lib. vj. ff. de conditio. indebi. l. vltima. z. ff. de regu. iur. cuius per errorem. z. si dans susti net damnum. hoc est quod voluit z sic ex culpa sua vnde si bi deberet: non alteri imputari. vnde dicit lex q. gestor ne gocio: ius sibi imputet si soluit indebitum. ff. de negotijs gestis. si quis negotia. facit de regul. iur. damnum. lib. vj. Solutio. nego in hijs casibus licitam receptionem non ob. q. allegatur de substantia z consensu dantis: quia illa proce derent in illis que de sui natura non essent illicita: sed hijs casibus ratione illiciti pacti siue contractus id factum est: vnde contrahentes non possunt facere licitus quod de sui natura est illicitum. facit. s. de foro competent. si dili genti. j.

genti. j. de sen. excō. contingit. Itē voluntas uel consensus in talibus modicū operatur. nā z ab inuito aliquid auferi siue dolo siue iniuria. Interdū etiam a volente aliqd sumi tur scelerate: ut ab eo qui voluntarie dat iudici ut etiā iusta ferat sententiam: ut hec oīa habēt in p̄al. c. non sane. xiiij. q. v. ad idem. j. q. j. eos. de rescrip. statutu. v. si quid aut. li. vj. z. de censu. ex. ad fi. eo. li. z. in clemē. de hereti. volētes. v. quid si. **A**li beatus Bernar. in li. de cura rei fami. ques libzū quidam attribuūt Senece dicit: q. usura ē legalis la tro p̄dicens qd intendit: pōt etiā dici q. in casib. huius de cre. non est libera volūtas: cū debitor in primo: venditor in secundo: emptor in tertio cōsentire p̄sumantur: p̄pter indi gentiā eoz ergo volūtas turbata est. sile. s. de simo. mathe us. z. per hoc rñdet ad idem q. posset opponi q. cōtractus usurari nō est contra charitatem: cū vergere posset in vtili tatem vtriusq. z sic cōtract. talis licitus. nā ibi non est vituū vbi charitas nō est p̄traria de peni. di. j. s. Itē ut christ. ait. z. di. ij. s. rōnem. quia verū est q. potest ēē q. non erit cōtra charitatē. p̄mi tanq. inutilis sed semp sit tanq. in bonē: q. z de sui natura vitiosus. nec ob. q. p̄tractus usurariū possunt multa bona sequi multa vitia mala ut ē notū q. nō est faciendū qd est malum sui natura. p̄pter vitiationem etiā alteri: maioris maliciē p̄pter bonū qd inde posset sequi. xxiij. q. ij. ne quis. s. e. sup. eo. z. plene no. s. ne cler. uel mo. non magno. Itē nō ob. qd solet dici q. de duob. malis mi nus malū est eligendū. z. min. malū est exercere usuras q. q. pauperes fame moriant q. illud verū est in eadē p̄sona q. omnino alterū vult facere. sed p̄terea nō excusatur uel qñ alterū non pōt enadere z tunc habito respectu ad idem tē pus alterū nō ē malū. xiiij. di. c. j. z. ij. dic ut ibi. sed secus in diuersis. xiiij. di. c. j. **N**ec etiā ob. q. dicat q. bon. effe ctus. pbat cām esse bonā. s. de p̄sumpt. ex studijs. de regu la. q. dei. in p̄n. q. mutuū qd fit p̄pter usurā est malū: q. cā mala. idem in similib. j. q. j. vide quantū. **N**ūc aut ad itel ligitiam p̄dictoz expedit declarare quādo p̄tractus usu rari dñi sui natura ē vitiosus. Inno. sup. hac Ru. dicit ideo usuram p̄hibita q. si esset licita omnia mala sequerentur: q. plus intenderetur senoz q. agriculture. vnde homines maxime pauperes perirēt fame: z quia ducūt soluentem ad paupertatē. vñ Ber. in p̄releg. li. dicit q. usura est vne nū patrimonij. paupertas aut nimis est periculosa. vñ puer bios. xxi. **A**lenditātē z diuitias ne dederis mihi. z sub mittit ibi rō quantū ad paupertatē ne egestate cōpulsus fu rer z periureret nomē dei mei. Itē q. recipiēt ducit ad ido latiam. xlvij. di. sic hij. Itē ut qdā dicunt q. est cōtra cha ritate qua teneor primo subuenire. sed hec rōnes licet in ferant q. usura debuit p̄hiberi: tñ non plene p̄bant q. usu ra sit de sui natura vitiosa q. in multis alijs nō p̄hibitis uel saltē ceteris casibus p̄missis p̄ approbationes possunt locū habere: vñ alij dicunt q. ratio quare usura est illicita: q. rei mutuate periculū spectat ad debitorem de sui natura. C. si cer. peta. l. incēdiū. vnde nō est cōueniēs q. vltieris gra netur. facit. s. de cler. egro. c. j. z. penul. ff. de iure iur. cum qui. ff. de seruus expoz. l. ij. z. qd no. xiiij. q. iij. c. j. hec ratio non placet q. dato q. creditor in se suscipiat periculum rei locatē adhuc dñs potest recipere pensionē. Alij dicūt q. ratio est q. p̄tra naturā videtur esse q. artificialia pducant fruct. siue germinēt ut dicit p̄hs p̄ poli. **P**ecunia autē est quid artificialē: ergo p̄tra naturā est q. creditor ex ea aliqd vltra percipiat. Itā rō oīno non. p̄cedit quia mutui i quo usura cōmittit: cōsistit non solū in artificiali. i. in pecunia s. etiam in naturali: ut in vino oleo auro zar gento: z h̄mōi inquantū pōderātur uel mēsurantur. Item quia licite ex artificialib. quoz potest per se haberi vsus z vtilitas recipi tur merces ut de domo z h̄mōi. duas alias rōnes alioz collige ex hijs que dixi. s. in secūda ob. Alij dicūt q. i hijs que consumunt vsu vsus rei ab ipsa re separari non pōt: ut plene p̄batur in extrau. Jo. pape que incipit: Ad cōdu ctionem. pecunia aut huiusmodi non ē inuenta nisi ad cō mutationes faciēdas ut dicit p̄hs. v. etbi. z. j. poli. z. patet i p̄ealle. palea. lxxviii. di. quotiens. et dixi in secūda ob. vnde vsus pecunie nō est ip̄i cōsumptio sed vstractio. sed

usurarius vult separe vsum pecunie p̄ quo vult lucrum ab ipsa pecunia quam etiam repetit idem quando mutat vi nū uel triticum uel mēsuram: z q. hoc est p̄tra naturam rei sicut ergo in alijs rebus quarum vsus est cōsumptio earz volens vendere seorsum rem puta vinum z seorsum vsum vini venderet illā bis uel venderet id quod non est: qd est cōtra naturam rei. simili modo q. mutat petens duas re compensationes supple vnā restituit. equalis rei: aliā p̄e cium vsus quod est vsu ergo zc. **H**ec ratio placet **T**home in secūda secūde. q. lxxviii. articulo. j. ac meo iudicio p̄e dit optime intelligendo de usu naturali ut dixi in secūda ob. scias q. frater Gerardus licet q. cōtractus usurarius sit ex natura rei vitiosus z malicia conuolutus z tāgit aliquas ratiōes de p̄dictis quas reproberet conatur sed quia ip̄i reprobationes nō videntur arguere illas omni. eius autē vba aliquāliter decise posuit. d. z. p. m. super regula pecca tum. de regu. iur. li. vj. z. quia per supradicta potest plene hec materia discerni ideo hic ualde decise submittō cōlu sionem z motiua sua que iuribus adiunabo. Tenet ergo p̄ dictus philosophus q. omnes contractus usurari de sui na tura est vitiosus z malicia conuolutus ex eo q. facit rem na turalem superualere siue naturalem artificialem siue arti cō tra naturam: res que non germinant fru ctum contra na turam germinant z q. eozum que habent omnino eundē ualorem unus crescit in ualore p̄pter alterum qd etiam est contra naturam z per consequens q. mutua z caute ad id ad quod nō sunt naturaliter ordinata. de p̄mo patet q. res que consistunt in numero pondere uel mensura quantū ad mēsurabil. nec augentur nec minuantur in suo ualore q. diu persistunt in eodem numero pondere uel mensura z si aliquando uideant augeri uel minui hoc non est p̄pter au gumentum uel diminutionem ualoris: sed aliarum rerum in quas commutatur. In alijs autem rebus uel naturalib. bus uel artificialibus non est sic q. earum ualor non pen satur ab aliquo intrinseco necessario. Sed ex causis extrin secis contingentibus ex loco ex tempore z ex p̄sonarū con ditionibus z pluri bus alijs circumstantijs: z hoc patet de se. Sed si usurarius erigit ultra mutuatam numerum uel pondus uel mensuram agit ergo contra naturam. i. contra naturalem ualorem a natura uel ab arte fm naturā deter minatum. ergo patet q. usura de sui natura est vitiosa cū cō tra naturam rei erigatur. Solutio. dixi q. usura facit q. res que naturaliter non germinant cōtra naturam germinant cum enim res numerabiles ponderabiles uel mēsurab. biles in p̄dictis habeant a natura uel ab arte certus z de terminatus ualorem ut dixi ultra germinare non possunt. xlvij. di. sicut hij. cuius cōtrariū erigit usurarius. ergo zc. **D**e tertio patet. s. q. usurarius erigit q. eozum que ha bent certum ualorem ex natura ut est dictū unū crescat p̄ p̄ter aliud z ex hijs concluditur quantū q. usurarius utitur rebus ad aliū usum q. a natura uel ab arte fuerint ordinate cōtra id qd habetur. xxiij. q. ij. hijs aut. s. de reli. do. de se nodochijs. z in clemē. eo. ti. q. cōtingit. cū concor. **S**i er go Aristo. nulla lege sed sola naturali rōne ductus in p̄i mo polit. dixit: q. usuraria acquisitio pecuniarum est mari me p̄et naturam. ex p̄dictis etiam sequitur q. usura ideo p̄ hibita est q. in se vitiosa nō vitiosa q. p̄hibita: ad hoc de iu reurā. z. si christus. z qd ibi no. de offi. deli. ex parte. j. ij. q. iij. saluator. **A**d etiam apparet ex eo q. p̄hibita est ueteri z nouo test. s. eo. q. in omnibus. talia aut sic prohibita sūt cōtra ius naturale ut in p̄n. decreti humanum genus. ergo zc. **E**t inspecto facto exagrandus fuit h̄mōi crimen: nam usurari deū cōtēnit audaci q. alij peccatores. cū de alijs peccatis erubescat homo sed de isto minime. facit. s. eo. q. in casibus. Item naturam eludit deterius. Nam si per se secte crederet scripture non est uerisimile q. sic aperte et imprudenter contra ipsas attemptaret. ad hoc. xiiij. q. iij. nec hoc. unde asserentes pertinaciter usuram non esse pec catum sunt uelut heretici puniēdi: ut i clemē. c. ti. ex grani. in fi. Itē iura spernit diutius: nā sepius usq. ad mortis articulum persecrat non ob. iuriz p̄hibitionē z propter

hoc emanavit decre. s. eo. quia. et. j. eo. quamq. li. vj. **De** ne ergo dicit Jobanes Bultostomus: q. usurarius sup oēs mercatores p. e. maledict. i. pal. palle. lxxviii. di. eijciēs. **¶** Primo est q. rēdū de rōne casuū isti? decre. So. p. et supdictis z maxime in vltima ob. **¶** Secūdo q. rō an dāns pecuniā mercatori ut de lucro partem habeat sic usurari? So. Jo. no. xxiij. q. iij. plerisq. q. si periculū spectet ad recipientē nō est licitū. S. si p. b. ut periculum spectet ad vtrūq. b. n. est licitū nā v. n. ponit pecuniā z al. sup. plet laborē q. d. est in pecuniā. ff. p. lo. l. v. §. j. hoc intellige cū mercatio ē licita: als. sec. ad hoc. s. de dona. inter vir. et vxo. p. n. fas. p. quā decre. **¶** Dost. in summa bul. ti. §. an ali. quo. v. qd. si periculū. vbi plene tractat de hoc voluit defendere q. si et dānū in solidū suscipit i. se recipiēs tal. societas licita ē. ad q. d. all. in. fi. p. lo. §. tract. ut dānū spectet ad suscipiētem ut in cōmodatōz. si. v. dicit quidā q. tal. societas pcedat ex vi pacti. q. d. tunc ex q. uōtione rē. j. de reg. iur. ris. §. tunc. cū q. cor. li. vj. **¶** Al. z. Accur. tenet q. d. in. l. si nō fuerit. ff. p. socio. q. si ē vocata tal. societas: societas. n. ē q. d. a. s. n. itas. ff. p. lo. verū. j. n. s. q. rē segtur q. tale p. n. nō sit p. c. sed q. tra natura §. tunc: v. n. nō valet. s. de pec. c. vlti. ff. e. cū p. cario. v. si aliter dicit Dost. q. si pecunia periret ca. su. f. o. t. u. i. n. s. o. a. l. e. p. s. u. l. e. n. d. u. s. et i. q. d. d. e. d. i. t. q. d. r. e. m. i. t. t. a. t. **¶** A. l. i. t. r. i. b. p. o. t. b. i. s. o. c. i. e. t. a. s. q. d. v. n. p. t. i. n. e. a. t. d. u. e. p. a. r. t. e. s. l. u. c. r. i. z. a. d. a. l. i. u. t. e. r. t. i. a. s. i. s. i. q. u. i. p. l. u. s. d. e. b. e. t. h. a. b. e. r. e. p. l. u. s. c. o. m. u. n. i. t. a. t. i. u. e. l. p. e. c. u. n. i. e. u. e. l. o. p. e. u. e. l. c. u. i. u. s. l. i. b. e. t. a. r. t. i. s. u. t. i. n. o. i. c. a. l. i. s. nō f. u. e. r. i. t. z. i. n. p. d. i. c. t. o. §. d. e. i. l. l. a. a. l. s. s. e. c. rōne p. d. i. c. t. a. q. d. a. u. t. d. i. n. i. s. t. i. p. s. o. §. a. d. e. o. q. p. o. t. p. u. e. n. i. r. i. q. q. s. l. u. c. r. i. p. t. e. f. e. r. a. t. z. d. ā. n. o. nō t. e. n. e. a. t. nō ē i. t. e. l. l. i. g. e. n. d. u. m. d. e. c. a. p. i. t. a. l. i. s. d. e. d. ā. n. o. z. l. u. c. r. o. m. e. r. c. i. m. o. n. i. s. q. d. p. p. r. i. e. l. u. c. r. i. d. i. o. i. d. ā. n. o. d. e. d. u. c. t. o. z. d. ā. n. u. m. o. i. l. u. c. r. o. d. e. d. u. c. t. o. z. i. o. p. o. t. c. o. i. r. i. s. o. c. i. e. t. a. s. u. t. e. i. l. u. c. r. i. z. r. e. l. i. q. u. i. i. s. o. c. i. e. t. a. t. e. s. i. t. o. m. n. i. d. ā. n. o. d. e. d. u. c. t. o. a. l. t. e. r. a. p. a. r. t. e. s. r. a. t. s. u. p. p. l. e. a. b. v. t. r. a. q. s. p. a. r. t. e. s. f. f. p. s. o. c. q. u. i. n. t. m. u. t. i. t. i. o. i. s. i. o. s. i. f. o. l. u. i. d. e. d. ā. n. o. f. u. i. t. e. x. p. r. i. s. s. u. m. q. d. e. t. cōd. h. o. c. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. r. e. p. e. t. i. t. u. m. e. t. i. n. l. u. c. r. o. z. e. c. o. u. e. r. s. o. i. n. s. t. i. p. s. o. §. i. l. l. u. d. u. t. e. r. g. o. s. i. t. v. n. a. s. o. c. i. e. t. a. s. b. i. c. e. b. a. t. b. i. c. S. o. f. f. q. d. ā. n. a. z. l. u. c. r. a. d. e. b. e. t. e. c. c. o. i. a. d. e. c. r. e. p. e. r. n. f. a. s. nō p. b. a. t. q. d. i. t. **¶** T. e. r. t. i. o. q. rō p. o. s. t. m. o. d. e. r. n. o. s. h. i. s. p. e. c. u. n. i. ā. v. o. l. e. b. a. t. i. r. e. a. d. n. u. d. i. n. a. s. z. m. e. r. c. e. s. i. b. i. e. m. e. r. e. u. t. a. l. i. o. l. o. c. o. f. e. r. r. e. t. u. e. l. s. e. r. u. a. r. e. t. p. p. t. e. r. l. u. c. r. u. m. e. g. o. i. n. d. i. g. e. n. s. p. e. c. u. n. i. ā. i. l. l. a. r. e. c. i. p. i. e. s. m. u. t. u. o. o. f. f. e. r. e. s. m. e. i. l. l. ā. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. cū l. u. c. r. o. s. e. p. a. r. a. t. o. i. n. t. e. r. m. i. n. o. z. l. o. c. o. n. u. n. q. d. i. s. t. e. s. i. t. v. s. u. r. a. r. i. d. i. c. i. t. J. n. o. q. l. i. c. s. q. d. ā. s. i. t. t. e. n. e. a. t. §. t. u. s. t. i. l. l. e. e. s. t. v. s. u. r. a. r. i. n. e. c. f. e. i. t. t. a. l. e. m. u. t. u. a. t. e. e. x. c. u. s. a. r. e. S. e. d. J. d. o. s. t. i. s. e. c. s. a. l. u. b. i. t. e. r. t. e. n. e. t. q. t. a. l. i. m. e. r. c. a. t. o. r. i. o. b. l. i. g. a. t. u. s. s. u. m. a. d. i. n. t. e. r. e. s. s. e. i. l. l. i. l. u. c. r. i. q. e. x. p. e. c. u. n. i. ā. v. e. r. i. s. i. m. i. l. i. t. a. t. u. r. e. r. a. t. d. i. m. o. d. o. n. i. l. f. i. a. t. i. n. f. r. a. u. d. e. v. s. u. r. a. r. i. z. p. d. i. c. t. e. m. e. r. c. a. t. o. r. d. i. c. t. o. m. o. n. o. n. p. s. u. e. r. i. t. p. e. c. u. n. i. ā. m. t. r. a. d. e. r. e. a. d. v. s. u. r. ā. i. d. ē. v. i. p. l. a. c. e. r. e. R. a. i. i. n. s. u. m. m. a. d. e. v. s. u. r. i. s. v. i. t. e. a. l. i. q. s. i. n. f. i. d. z. p. m. d. i. c. i. t. d. e. m. J. n. o. v. e. r. i. t. z. q. d. d. i. c. i. t. d. e. i. n. t. e. r. e. s. s. e. i. l. l. u. d. h. i. s. l. o. c. u. m. p. o. s. t. m. o. r. ā. d. e. b. i. t. o. r. i. s. z. e. x. s. i. r. i. o. p. o. n. i. t. a. p. t. a. v. i. a. a. d. f. e. n. i. t. a. r. e. t. cū v. s. u. r. a. r. i. p. a. r. a. t. cū c. a. p. e. l. l. o. z. c. a. l. c. a. r. i. b. h. o. c. d. i. c. e. s. s. e. v. e. l. l. e. i. r. e. a. d. n. u. d. i. n. a. s. i. s. i. b. i. l. i. c. e. r. e. t. t. a. l. i. s. t. i. p. u. l. a. r. i. z. s. u. b. c. o. l. o. r. e. l. u. c. r. i. s. e. p. a. r. i. s. e. p. a. r. i. v. l. t. r. a. s. o. r. t. e. z. r. e. c. i. p. e. s. i. m. e. s. t. a. l. i. b. a. u. t. f. r. a. u. d. i. b. v. i. a. ē. p. r. e. c. l. u. d. e. d. a. s. d. e. d. i. u. o. q. u. ā. t. o. c. u. m. s. i. h. o. c. p. l. a. c. e. t. **¶** Q. u. a. r. t. o. q. u. e. r. o. p. o. n. e. q. d. d. e. b. i. t. o. r. v. s. u. r. a. r. i. m. u. t. u. a. u. i. t. s. o. c. i. o. p. e. c. u. n. i. ā. c. o. p. a. c. t. o. q. i. p. e. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. t. v. s. u. r. a. r. i. o. s. o. r. t. e. z. v. s. u. r. a. s. d. e. i. n. d. e. c. u. r. r. e. s. a. n. t. a. l. m. u. t. u. a. n. s. s. i. t. v. s. u. r. a. r. i. **¶** E. t. v. i. q. nō q. d. i. l. l. e. m. u. t. u. ā. s. n. i. l. l. u. c. r. i. r. e. c. i. p. i. t. e. x. t. a. l. i. m. u. t. u. o. e. r. g. o. z. c. u. t. b. i. c. z. x. i. i. j. q. i. i. j. p. l. e. r. i. s. q. z. c. s. e. q. u. e. t. i. J. t. e. s. i. s. o. l. u. i. s. s. e. t. p. v. t. i. l. i. t. a. t. e. s. o. c. i. j. p. o. s. s. e. t. r. e. p. e. t. e. r. e. a. b. c. o. s. o. r. t. e. z. v. s. u. r. a. s. s. d. e. f. i. d. e. i. u. s. s. o. p. u. e. n. i. t. z. c. c. o. s. t. i. t. u. t. m. u. l. t. o. f. o. r. t. i. p. o. t. e. r. i. t. e. x. c. i. p. i. e. d. o. r. e. t. i. n. e. r. e. d. e. r. e. g. i. u. r. q. a. d. a. g. e. d. u. m. cū q. c. o. r. t. e. z. v. s. u. r. a. s. q. u. i. a. s. i. i. s. t. e. m. u. t. u. ā. s. s. u. i. t. s. t. i. p. u. l. a. t. u. s. s. i. b. i. v. s. u. r. a. s. i. n. d. u. b. i. t. a. n. t. e. r. e. s. t. v. s. u. r. a. r. i. **¶** S. i. a. u. t. c. r. e. d. i. t. o. r. i. s. u. o. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. o. n. v. a. l. e. t. i. n. s. t. i. d. e. i. n. u. r. i. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. a. l. t. e. r. i. **¶** D. a. m. a. r. e. l. i. n. g. i. t. h. o. c. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. d. i. c. e. s. s. o. l. u. a. t. q. p. o. t. e. r. i. t. s. o. l. u. a. t. z. c. i. u. s. e. r. i. t. t. i. d. i. c. i. t. q. nō p. o. t. e. r. i. t. p. e. t. e. r. e. n. i. s. f. o. r. t. e. z. f. a. c. i. t. q. d. i. x. i. p. o. s. t. J. n. o. s. q. o. n. e. p. r. i. a. **¶** B. a. r. b. i. r. i. i. n. q. v. e. n. e. r. i. a. l. i. q. u. e. i. c. i. p. i. t. a. l. i. q. s. s. c. h. o. l. a. r. i. s. t. e. n. e. t. q. a. c. t. i. o. n. e. m. a. n. d. a. t. i. p. o. t. u. i. t. c. o. p. e. l. l. e. r. e. e. u. m. c. u. i. m. u. t. u. a. n. i. t. **¶** D. i. c. q. s. i. t. i. t. u. c. o. i. n. o. i. n. t. e. d. e. b. a. t. s. a. t. i. s. f. a. c. i. e. r. e. v. s. u. r. a. r. i. o. d. e. i. l. l. a. p. e. c. u. n. i. ā. q. u. ā. s. o. c. i. o. m. u. t. u. a. n. i. t. nō ē. v. s. u. r. a. r. i. n. e. c. p. e. c. c. a. t. q. d. b. i. c. nō f. u. i. t. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. v. s. u. r. a. r. i. s. f. e. d. u. t. d. ā. n. u. m. e. i. n. t. e. r. e. t. u. r. n. e. c. s. i. b. i. a. l. i. q. u. i. d. a. c. c. r. e. s. c. i. t. a. d. h. o. c. x. i. i. j. q. i. i. j. s. i. q. u. i. s. o. b. l. i. t. u. s. i. b. i. a. l. i. q. u. a. i. n. c. r. e. a.

menta. z. c. q. m. ibi ad questū. z. q. d. ibi no. nec enim cum suo dāno tenebat socio subuenire. xxiij. q. v. si nō licet. ff. de pre scrip. vbo. q. suadaz. solū ergo dānū euitat q. d. tū erat euitatur? v. n. sibi pecuniā nūb. germinat quare in eo deficiunt rōnes p. b. i. t. i. o. n. i. s. v. s. u. r. e. d. e. q. b. s. a. t. i. s. s. d. i. x. i. t. J. t. e. cū v. s. u. r. a. r. i. q. r. e. c. i. p. i. e. t. v. s. u. r. a. s. d. e. i. n. d. e. c. u. r. r. e. s. t. e. n. e. a. t. a. d. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. s. a. t. i. s. v. i. d. e. t. i. n. c. o. n. u. e. n. i. e. s. q. i. s. t. e. e. t. i. a. t. e. n. e. r. e. t. q. u. i. d. f. e. c. i. t. s. o. l. u. m. u. t. p. d. e. s. s. e. t. z. s. i. n. e. a. l. i. q. u. a. v. t. i. l. i. t. a. t. e. p. e. n. i. t. u. s. u. t. e. s. t. d. i. c. t. u. m. **¶** E. t. p. r. o. h. o. c. d. i. c. t. o. b. e. n. e. f. a. c. i. t. q. d. n. o. J. n. o. s. s. e. o. c. j. q. s. i. t. u. t. e. n. e. r. i. s. m. i. b. i. a. d. c. e. r. t. u. m. z. i. d. e. m. q. u. i. a. n. o. n. s. o. l. u. i. s. t. i. r. e. c. e. p. i. a. b. a. l. i. o. s. u. b. v. s. u. r. i. s. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. t. e. n. e. r. i. s. q. d. p. u. t. o. v. e. r. u. m. p. e. r. c. a. s. d. e. z. r. a. t. i. o. n. e. s. z. p. p. t. e. r. m. o. r. a. m. d. e. b. i. t. o. r. i. s. f. a. c. i. t. e. t. i. a. m. o. p. t. i. m. e. q. u. o. d. d. i. c. i. t. S. u. i. l. d. e. e. o. q. m. u. t. u. a. u. i. t. c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. i. h. o. c. p. a. c. t. o. q. d. u. r. a. n. t. e. d. e. b. i. t. o. n. o. n. t. e. n. e. r. e. t. u. r. a. d. c. o. l. l. e. c. t. a. s. q. t. a. l. i. s. nō ē. s. t. v. s. u. r. a. r. i. u. s. q. u. i. a. l. u. c. r. u. m. nō c. a. p. i. t. l. i. c. i. s. d. ā. n. u. m. e. i. t. e. t. h. o. c. n. o. i. n. s. p. e. d. e. v. s. u. r. i. s. s. e. d. p. o. n. e. v. e. r. u. m. i. m. o. p. l. u. s. v. i. d. e. r. e. t. u. r. t. e. n. e. r. i. i. n. i. l. l. o. c. a. s. u. q. u. i. a. i. b. i. e. i. t. a. t. d. ā. n. u. m. a. q. u. o. a. l. s. a. s. e. n. o. n. p. o. t. e. r. a. t. t. u. e. r. i. s. e. d. v. o. l. e. b. a. t. z. i. t. a. f. e. c. i. s. s. e. t. s. i. nō m. u. t. u. a. s. s. e. t. s. o. c. i. o. S. i. i. g. i. t. u. r. i. l. l. e. nō t. e. n. e. t. u. r. q. u. i. m. a. i. o. r. e. m. v. i. d. e. t. u. r. v. t. i. l. i. t. a. t. e. m. h. a. b. e. r. e. m. u. l. t. o. m. i. n. u. s. i. l. l. e. q. u. i. p. e. n. i. t. u. s. n. u. l. l. a. m. h. a. b. e. t. **¶** E. r. e. d. o. t. a. m. e. n. q. s. i. c. o. l. l. e. c. t. e. i. m. p. o. n. e. n. d. e. e. s. s. e. n. t. c. e. r. t. e. q. i. s. d. e. q. u. o. l. o. g. u. r. S. u. i. l. i. n. s. p. e. c. nō e. x. c. u. s. a. r. e. t. u. r. s. e. d. m. o. d. o. d. u. b. i. t. a. t. u. r. a. n. d. u. r. a. n. t. e. d. e. b. i. t. o. a. l. i. q. u. a. s. i. t. i. m. p. o. n. e. n. d. a. u. e. l. nō h. a. b. e. a. t. l. o. c. u. i. l. l. u. d. d. i. c. t. u. m. p. e. r. h. a. n. c. d. e. c. r. e. z. h. o. c. t. a. n. g. i. t. d. z. p. m. s. e. o. c. o. n. s. u. l. u. i. t. v. b. i. v. o. nō i. n. t. e. n. d. e. b. a. t. t. u. n. c. s. a. t. i. s. f. a. c. i. e. r. e. v. s. u. r. a. r. i. o. c. e. s. s. a. n. t. p. d. i. c. t. e. r. o. n. e. s. v. i. t. i. c. p. e. c. c. a. t. z. s. i. a. s. o. c. i. o. s. u. r. a. s. r. e. c. i. p. i. t. a. d. i. l. l. a. r. u. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. t. e. n. e. t. **¶** Q. u. i. n. t. o. q. u. e. r. o. cū m. s. e. p. e. d. i. x. i. r. i. u. m. q. n. i. l. p. o. t. e. s. t. p. e. r. c. r. e. d. i. t. o. r. e. m. r. e. c. i. p. i. v. l. t. r. a. f. o. r. t. e. n. u. n. q. u. i. d. r. e. c. i. p. i. e. n. d. o. s. a. l. t. e. m. e. x. f. a. c. t. o. p. u. t. o. s. e. r. u. i. t. u. m. f. a. c. t. i. u. e. l. v. b. a. l. e. p. u. t. a. q. s. i. b. i. r. e. m. u. t. u. e. t. u. e. l. p. i. p. s. o. i. n. t. e. r. c. e. d. e. r. e. t. u. e. l. i. p. s. i. m. i. n. s. t. r. u. e. t. u. e. l. p. i. o. i. p. s. o. r. o. g. a. b. i. t. u. e. l. a. l. i. q. u. i. d. t. a. l. e. c. o. m. m. i. t. t. a. t. u. r. v. s. u. r. a. r. i. **¶** E. t. v. i. d. e. t. q. nō cū d. e. b. i. t. o. r. s. i. t. e. i. o. b. l. i. g. a. t. u. s. a. d. a. n. t. i. d. o. t. a. s. d. e. t. e. s. t. a. c. u. m. i. n. o. f. f. i. d. e. p. e. t. i. b. e. r. e. d. i. s. e. d. z. s. i. l. e. g. e. §. c. o. n. s. u. l. u. i. t. s. e. d. n. u. l. l. u. m. v. i. t. i. u. m. s. i. d. e. d. u. c. a. n. t. u. r. i. n. p. a. c. t. u. s. e. a. q. u. e. s. u. n. t. d. e. b. i. t. a. s. d. e. e. l. e. c. t. s. i. g. n. i. f. i. c. a. s. t. i. s. d. e. p. r. e. b. e. n. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. t. e. s. J. o. h. o. c. v. i. d. e. t. u. r. t. e. n. e. r. e. p. p. t. e. r. p. r. e. d. i. c. t. a. m. r. a. t. i. o. n. e. m. x. i. i. j. q. i. i. j. c. j. i. n. g. l. o. j. a. l. s. i. j. a. d. f. i. s. e. d. i. b. i. i. n. a. l. i. a. g. l. o. t. e. n. e. t. cō t. r. a. r. i. u. m. z. h. o. c. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. p. l. a. c. e. t. R. a. i. z. S. o. f. f. i. n. s. u. m. m. a. h. u. i. u. s. t. i. t. u. l. i. q. u. i. a. s. p. e. c. i. e. s. l. u. c. r. i. e. s. t. **¶** S. e. d. J. d. o. s. t. i. v. o. l. u. i. t. p. r. i. m. a. m. o. p. i. d. e. f. e. n. d. e. r. e. t. u. z. q. u. i. a. n. i. l. l. u. c. r. i. u. e. l. s. u. p. e. r. a. b. u. n. d. ā. t. i. e. r. e. c. i. p. i. t. q. u. a. r. e. z. c. x. i. i. j. q. i. i. j. p. e. r. t. o. t. u. m. s. i. c. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. i. l. l. u. d. m. u. t. u. u. m. d. a. n. t. e. s. z. c. s. e. o. c. o. n. s. u. l. u. i. t. t. u. m. q. u. i. a. t. a. l. i. a. s. e. r. u. i. t. i. a. v. i. d. e. n. t. u. r. s. p. i. r. i. t. u. a. l. i. a. z. b. e. n. e. t. e. n. e. t. c. o. m. p. e. n. s. a. t. i. o. s. p. i. r. i. t. u. a. l. i. u. m. a. d. i. n. u. i. c. e. m. s. d. e. r. e. r. u. m. p. e. r. m. u. t. a. t. i. o. n. e. a. d. q. u. e. s. t. i. o. n. e. s. s. i. n. a. l. i. t. e. r. t. a. m. e. n. d. i. c. i. t. a. d. h. e. r. e. n. d. u. m. o. p. i. n. i. o. n. i. cō t. r. a. r. i. e. q. u. i. a. t. u. t. i. o. r. d. e. s. p. o. n. s. a. i. u. u. e. n. i. s. h. o. c. n. o. i. n. s. u. m. m. a. e. o. t. i. §. f. i. q. d. s. i. t. i. b. i. **¶** T. u. d. i. c. q. e. t. i. a. m. e. s. t. i. u. s. t. i. o. r. c. u. m. s. i. q. u. i. d. p. l. u. s. p. e. r. c. i. p. i. t. u. r. q. d. d. a. t. u. r. v. s. u. r. a. c. o. m. m. i. t. t. a. t. u. r. q. u. i. c. u. i. d. s. i. t. i. l. l. u. d. x. i. i. j. q. i. i. j. c. j. i. b. i. **¶** A. l. i. q. u. o. d. l. i. b. e. t. a. l. i. u. d. **¶** E. t. s. e. c. u. n. d. o. i. b. i. **¶** O. m. n. i. s. r. e. i. s. u. p. e. r. a. b. u. n. d. a. n. t. i. a. z. c. i. i. j. i. b. i. **¶** Q. u. i. c. u. i. d. f. o. r. t. i. a. c. c. e. d. i. t. **¶** A. l. i. q. u. o. d. q. s. n. o. m. e. n. i. m. p. o. n. a. s. z. c. i. i. j. n. u. l. l. u. s. i. b. i. **¶** Q. u. i. c. u. i. d. a. l. i. u. d. a. t. s. e. o. c. o. n. s. u. l. u. i. t. i. b. i. **¶** O. m. n. i. s. s. u. p. e. r. a. b. u. n. d. a. n. t. i. a. s. i. e. n. t. i. n. s. y. n. o. n. i. m. a. p. r. o. h. i. b. i. t. i. o. m. u. n. e. r. i. s. i. n. c. l. u. d. i. t. nō s. o. l. u. m. m. u. n. u. s. a. m. a. n. u. s. s. e. d. a. l. i. n. g. u. a. z. o. b. s. e. q. u. i. o. j. q. j. s. u. n. t. nō m. u. l. t. i. s. d. e. s. y. m. o. n. i. z. s. i. q. u. e. s. t. i. o. n. e. s. i. t. a. p. r. o. h. i. b. i. t. i. o. h. u. i. u. s. c. u. i. u. s. l. i. b. e. t. r. e. i. u. e. l. e. m. o. l. u. m. e. n. t. i. u. e. l. s. u. p. e. r. a. b. u. n. d. ā. t. i. e. **¶** A. n. d. e. T. b. o. i. n. s. e. c. u. n. d. a. s. e. c. u. n. d. e. q. u. e. s. t. i. o. n. i. s. l. x. x. v. i. i. j. a. r. t. i. i. j. q. s. i. q. u. i. s. d. e. c. i. t. p. i. t. e. x. p. a. c. t. o. a. l. i. q. u. i. d. q. u. o. d. p. o. s. s. i. t. p. e. c. u. n. i. ā. m. e. r. c. u. r. a. r. i. u. t. d. i. c. i. t. p. h. i. l. o. s. o. p. h. u. s. i. i. j. e. t. h. i. c. o. r. u. m. **¶** E. t. t. a. l. i. a. s. u. n. t. e. a. d. e. q. u. i. b. u. s. q. u. e. r. i. t. u. r. v. s. u. r. a. e. s. t. s. i. a. u. t. e. m. nō e. x. p. a. c. t. o. s. e. d. a. l. s. g. r. a. t. i. s. i. t. a. m. e. n. nō e. x. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. nō ē. d. u. b. i. u. m. q. q. u. i. s. p. o. s. s. i. t. t. a. l. i. a. r. e. c. i. p. e. r. e. s. i. c. u. t. e. s. t. p. e. c. u. n. i. ā. g. r. a. t. i. s. d. a. t. a. z. a. n. t. e. m. u. t. u. a. n. s. z. p. o. s. t. S. e. d. b. e. n. e. h. a. b. e. t. r. e. c. i. p. e. r. e. c. o. m. p. e. n. s. a. t. i. o. n. e. m. e. o. r. u. m. q. u. e. p. e. c. u. n. i. ā. nō m. e. n. s. u. r. a. n. t. u. r. p. u. t. a. b. e. n. i. u. o. l. e. n. t. i. ā. m. z. a. m. o. r. e. m. e. t. h. u. i. u. s. m. o. d. i. **¶** I. l. l. u. d. q. u. o. d. d. i. c. i. t. T. h. o. m. a. s. d. e. p. a. c. t. o. i. d. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. o. s. i. n. e. p. a. c. t. o. d. u. m. m. o. d. o. s. p. e. z. a. d. h. o. c. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. t. e. r. h. a. b. u. i. s. s. e. t. z. p. r. o. p. t. e. r. h. o. c. m. u. t. u. a. s. s. e. t. p. e. r. d. e. c. r. e. s. e. o. c. o. n. s. u. l. u. i. t. **¶** A. d. c. o. n. t. r. a. r. i. a. d. i. c. q. i. l. l. a. o. n. e. r. a. i. n. s. u. n. t. e. x. n. a. t. u. r. a. r. e. i. v. n. d. e. s. i. d. e. d. u. c. u. n. t. u. r. i. n. p. a. c. t. u. m. e. s. t. q. u. e. d. a. m. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. s. e. d. t. a. l. i. a. z. c. **¶** A. n. t. i. d. o. t. a. nō s. u. n. t. d. e. b. i. t. a. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. z. i. d. e. o. p. l. u. s. o. b. l. i. g. a. t. u. r. i. l. l. a. o. b. m. i. t. t. e. n. d. o. d. e. b. i. t. o. r. e. n. i. u. m. e. s. t. a. q. u. o. i. n. u. i. t. o. p. o. t. p. e. c. u. n. i. ā. e. x. i. g. i. f. f. d. e. v. e. r. b. o. s. i. g. n. i. l. d. e. b. i. t. o. r. **¶** E. t. p. e. r. p. r. e. d. i. c. t. a. p. u. t. o.

puto q. solui questiones q. plures puta mutuat quis pecuniā am titio ut vadat ad molendinū uel furnū suū uel iurat scolas suas: als non mutuaturs. si ex hoc reciperet com modum uel utilitatem q. p. n. pecuniā eximari ē. v. s. u. r. a. r. i. u. s. z. t. e. n. e. t. a. d. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. **¶** E. t. nō i. n. t. e. l. l. i. g. o. d. e. m. e. r. c. e. d. e. q. u. a. s. d. a. t. s. i. b. i. t.

restituere tenet. ff. de cōdi. ca. da. qui se debere. §. vlti. de cōdi. indebi. l. indebiti. de p̄scrip. verbis. apud labeones. j. r̄sio. Itē qz vsura ē rapina. xiiij. q. iij. si quis vsuram. sed raptor: tenetur ergo zc. Lōtra qz non reperitur in iure p̄ceptū vsurario ut restituat nisi qd per vsuram acquisiuit: ut s. per totum de iureiur. ad nostram. j. z. ij. bene facit. j. co. q̄. li. vj. Non ad alia exinde lucrata cū non sint vsuraria nummus enim habitus ex re fortuita non est fortuitus. ff. de fur. quas. §. si. Item dñum vsure etiam translatum fuit in eum. ad hoc de iureiurā. debitor. z. no. xiiij. q. iij. si quis vsuram. ergo quod ex vsura acquisitum est non teneatur restituere. Quidā dicit qz in totum tenetur restituere p̄ p̄mā rōnem nec aliquid retinebit etiam p̄ suis expensis: uel labore. quia in rem alienā se impedisset. sed hoc nimis videtur durū z qui nimis emungit sanguinem elicit iij. vi. deniqz. de renūci. nisi cum p̄idem. §. p̄ter maliciā unde aliqui dicūt qz restituere tenetur solum vsuram: s. vltra nō tenetur. hoc placet Tan. z Bar. b̄xi. in. q. v. nēriāli que incipit: Aliquis accepit. z bene facit. C. de condi. indebi. l. j. vbi videtur exp̄sum imo etiam fin rainerias forte expensas moderatas z operas suas deducere potest: est tamen tutū consilium fin cum qz post restitutionem vsure de alijs petat abolutionem ad cautelas. Posti. in summa. de peni. §. e quibus z qualiter. v. sed pone qz vsurari? tenet ad expensas z interesse debitoris in quo interesse cōuenitur lucrū z dñum. ff. de eo qui certo lo. l. iij. cum vsuris. quia q̄cquid fortia accedit vsura est. xiiij. q. iij. pleriqz. Lō. in scōa scōe. q. lxxv. art. iij. dicit qz si res per vsurā acquisita est talis qz ipsius vsus est eius cōsumptio z sic nō habet vsufructum ut pecunia vñū tritum oleum z buiusmodi: tunc lucrum ex illa pueniens nō subiacet restitutioni qz tale lucrū non est fructus rei: s. humane industrie facit. s. de decimis. pastoralis. hoc verum sed euz nisi dñs esset vltra dñificatus: quia tunc tenetur ad rēcōpensationem nocuementi istud p̄rime dñi intelligo fin determinatōne supradictā. Posti. Sed si res acquisita est talis qz vsus non sit eius cōsumptio z sic habet vsufructum sicut domus z ager z huiusmodi. tunc vsurarius debet nō solum illam rem restituere sed etiam fructus inde perceptos quia si non hoc humana industria sed manus dei principaliter operetur. simile. s. de decimis. non est. z. c. cum nō sit. S. aduerte in re naturaliter fructus germinat: ut est ager arbor animal quātum ad solum z huiusmodi. Hoc dictus satis est planum. Sed si est res que naturaliter fructus nō germinat vsus tamen uel vtilitas non est ipsius cōsumptio ut est videre in domo ex qua percipitur p̄sio z in equo qui locatur ad vecturam: z in similibus in dubium hic industria hominis videtur causa perceptionis talis pensionis: s. dic qz licz aliqua industria hic interueniat: tamen vtilitas siue fructus percipitur p̄pter vsum rei z sic p̄ncipalis causa huius vtilitatis est ipsa res. sed pecunie est nulla vtilitas si teneat in arca: z eius vsus est ad commutandum ut dictum est. s. vnde in utilitat. causa p̄ncipalis ut in rebus fructum uel vtilitates parientibus naturaliter. l. si res. in fine. non ob. quia z sicut res erat hereditaria ita et rei p̄cium. ff. z p̄ be redita. pe. l. cum multi. igitur nouit in restitutione hereditatis illud p̄cium quod succedit loco rei cum etiā res esset deteriorata z ibi nō. qz est speciale in petitione hereditatis Alie leges cōtra. loquuntur in fructu p̄ueniente ex re ipsa Ad illud. c. si quis vsuram possit dici qz forte predicta distinctio habet locum in furto z rapina sicut in vsura: sed hoc non auderem asserere quia in illis non transferitur dominium vnde dicit qz illud. c. loquitur de larga appellatio ne rapine put est illicita vsuratio z subiacet restitutioni sic z vsura est. simile. xiiij. q. v. penale. Johan. Cal. Anno domini. M. cccx.

¶ Finiunt nonnullae repetitiones excellētissimi iuris vtriusqz doctoris Johannis Calderini.

Incipit repetitio Gasperis Calderini sup titulo De penitentis z remissionibus.

Stulasti.

Obmissa continuae breuitatis decre. ista. licz sit breuis: tñ munitatis sic summari pōt. vsqz ad summā scilicet. Pōt archiep̄us p̄ suam p̄uincias indulgentiarū s̄as cōcedere. P̄mo ponit cōsultatio. Secundo r̄sio. Secunda ibi: Pos igit. Casus in terminis tal est: Archiep̄us Raucenas p̄sultit papā. Sācte p̄ ego dubito an possim zc. casus planus ē. lego s̄ram. Postulasti certificari r̄sio vtrū p̄ tuā p̄uincias. licz ex sup̄scriptis nō p̄stet: tñ dicēdū ē qz loquit archiep̄o qz archiep̄us b̄s p̄uincias. vj. q. iij. Scitote. ix. q. iij. p̄ singulos. j. z. ij. Et licz interdū ponat dioceſ p̄ p̄uincias. ix. q. iij. epi. Interdū regio p̄ dioceſ. ix. q. iij. epi. tñ be sunt ī proprietates qz sunt excusande nō sequēde. regula qz a iure de reg. iur. li. vj. tñ tā in cōi locutiōe qz in s̄ris ad lites qz b̄sali bus aliud ē dioceſ. aliud p̄uincia ut p̄bat z no. d̄ rescrip. rō. d̄ulphus. de p̄bē. p̄ illoz. z. e. ti. q̄uis. li. vj. de quo no. d̄ re. p̄mu. c. vno. li. vj. in glo. ij. P̄ostis p̄cedere. puta ecclesijs hospitalibz uel alijs pijs locz. s. e. qz aut idē s̄ p̄sonas. ut. j. dicā in p̄ima glo. z in p̄libz alijs locis. Remissio s̄as generalis. qd remittat hēc se s̄ra s̄ra indulgentia. j. dicā. i. bis tñ s̄is p̄cedēdis diuersas rep̄io formas. nā in aliq̄ d̄z de iniunctis penitētijs. xl. vel. c. dies relaxam. s. c. p̄ri. in d̄uz nō d̄z sub numero dierū: sed simplr tertia uel q̄rtā p̄te peccatoz z h̄ erat plus olim qz hodie in vsu: marie in p̄uilegijs qz cōcedebant hospitalarijs z q̄suaris. Interdū plenā remissionē peccatoz sicut in s̄ris qz cōcedū ut trāstentibz in subsidū terre sancte: ut in decisa decre. ad abolēdā. de iude. de q. j. faciā mētiōē. in. j. q̄one. tal etiā remissio fit l̄ an nō iubileo visitantibz limina ap̄loz: ut in extranag. bonifa. Antiquoz b̄s: interdū. ē tal remissio fit singularibz p̄sonis videlicet qz in articulo mortis sibi possint eligere p̄fessorem qz auctoritate aplica plenā p̄cedat remissionē p̄ctoꝝ. Pos igit. tunc. secunda para. Tue fra. breuiter r̄idem qz per p̄uincias tuas libere. ista libertas ē quā ad qd: nā statim restringit. p̄cedit aut libere: qz nō puto necessariū cōsensum capli sui regi uel sui suffraganei uel p̄fessoris alteri? quasi a non suo iudice sint date. s. eo. qz aut h̄c libere habes de p̄bē. d̄ multa p̄scta decre. licz epi. eo. ti. li. vj. de offi. ordi. ordinarij. eo. li. potes videre quod no. Jo. an. de sepul. certi. in. ij. q. iij. Potes p̄cedere h̄mōi s̄as ita tñ qz statuti ḡnālis cōcilij. s. c. p̄ri. z glo. vlti. alleg. Pōt excedas. Pōt argumēta ex c. ij. P̄mo qz s̄is ordinarij credūt. ad idē. ix. q. iij. cū re. vbi de hoc. z. s. de p̄ba. post cessionē. Secūdo qz archiep̄s z eodē mō epi p̄cedere pōt p̄uilegia qd puto q̄ten? nō sunt p̄tra iura ut nō sunt p̄iudicialia. uel eis a iure p̄ceditur nam als ipsi sunt debitorē canones obseruare. xij. di. §. j. xiiij. q. iij. cū quibz. z no. de elec. cupiētes. §. ceter. in. fi. li. vj. de hoc de religi. domi. p̄stituit. in glo. b̄c vj. Tercio qz archiep̄i in tota p̄uincia h̄nt iurisdictionē. ix. q. iij. c. j. z. iij. z. xj. vj. q. iij. scitote. xvj. q. v. q̄cunqz. xij. di. de his. ista tñ ē stricta qz est fin p̄missionē ut statim dicāz in p̄ma ob. hoc notabile seu argumentū colligit glo. b̄c in. fi. z p̄ eo al legāt de bis qz si. a. pla. c. quanto. de iur. pat. null. ad idē de relig. do. p̄stituit. Quarto qz archiep̄i p̄cedūt indulgentias p̄ p̄uincias suas ex qbus surgit remissio p̄ctoꝝ: hinc ē qz p̄nt etiā cū visitat p̄fessiones subditoꝝ suffraganeoz audire et eos absoluerē z eis inūgere p̄nias salutares. de cōsi. c. fi. li. vj. z sic vidēt b̄e latiorē p̄tatem in foro p̄niali qz p̄tēioso. Itē in iurisdictionē nō p̄iudiciali. nā p̄nt etiā in quolibet loco etiā exēpto p̄uincie sue. ad quē declinauerit uel p̄ quam transierint an se facere portari crucē: b̄ndicere populo celebrare in p̄ficialibz? facere corā se celebrare quouis p̄uilegio nō obstante: ut in clemē. de p̄uile. archie. Quinto qz papa pōt cōcedere p̄tate dispēdandi thesaurū eccleſie eis qbus placet z put sibi placet p̄tatem restringit nec mirū qz ipse b̄s plenitudinē p̄tatis. ceteri vō ab ipso vocant in sollicitudinē z inuamē officij. x. di. in p̄n. de auc. z vsu. pal. ad hoc. noz. ij.

noz. ij. q. vj. qui se scit. s. c. p̄mo. Ipse enī est caput totius ecclesie. ix. q. iij. cūcta per mūdū. z. c. p̄ncipalem. xvj. q. j. §. vlti. cū simi. z hoc. j. declarabit. P̄ppo. p̄tra p̄ncipale dñm z per p̄ns p̄tra quartū notabile z sic archiep̄i nō habent iurisdictionem nec p̄tatem nec in territorio suoz suffraganeoz: nec in p̄sonas subditas ipsis. ix. q. iij. saluo. z. c. si aut. z. c. nullus p̄mas. de offi. ordi. pastoralis. cū si. ergo tales s̄as cōcedere nō poterūt. Glo. volens fugere z solvere hoc p̄trariū dixit qz si archiep̄us nō habeat iurisdictionem cōtētiōsam nec p̄trarijs: habet tñ volūtaria sicut p̄o. cōsul iurisdictionē cōtētiōsam nō habet ex quo est vrbē in gressus sed volūtaria. sic. ff. de offi. p̄consul. l. ij. vult ergo hoc solutio qz has s̄as cōcedere cōpetit rōne iurisdictionis voluntarie. Sed hoc stare non potest qz voluntaria iurisdictione non habet certum territorium siue certos subditos sed i volentes exerceat: ut in decre. pe. de resti. in integ. z ibi no. Sed hec indulgentie non p̄sunt nisi subditis: vñ non subditus volens eis gaudere nō potest. ut. s. eo. qz aut. ergo zc. P̄ostet ergo dici qz cōtraria loquūtur in iurisdictione fori cōtētiōsi. secus in penitētijs: p̄ qua solutione facit decre. vlti. de censu. li. vj. Sed hec solutio licz mulceat tñ stare nō potest p̄ p̄alleg. decre. qd aut. s. eo. Itē quia etiā in foro penitētijs regitur suus iudex ut ibi no. z. s. eo. ois. immo istud forū est strictius qz sit cōtētiōsum. ar. eorum que no. Jo. xvj. q. j. c. j. vbi no. qz rōne delicti in foro penitētijs non efficitur quis de foro p̄sbyteri uel ep̄isopi in cui? p̄errochia uel dioceſi deliquit. P̄terea nō ē verū qz sit de foro penitētijs cōcedere s̄as indulgentiarū: ut dicam. j. imo videtur fin cōe dñi doctor esse de. l. iuris cōis: ut in decre. accedētibz. de excess. pla. P̄ostet ergo aliter solui qz istud cōpetit archiep̄is rōne ordinis ep̄alis quē habent. Ista solutio nō placet quia ex ea sequeretur qz vñ ep̄us in dioceſi aliterius posset cōcedere has s̄as. nā sēmp habet ordinē etiā is qui renūciat ep̄iscopatu qd tamen est saluum: ut. s. eo. qd aut. Itē dato qz cōcederet qz esset ordinis cū earum effectus nō est circa nō subditos nec est par rō in cōcessiōe harum s̄arum z collatione ordinis: nā per tales remissiones non imp̄mitur character. Et licz archiep̄s nō possit ordinare subditos suoz suffraganeoz sine ipsoꝝ suffraganeorum licentia ut no. Jo. an. de tēpo. ordi. cū nullus. li. vj. tñ si ordinaret ordinarij reciperet characterem z haberet verū ordinem licz careret executi. ix. q. iij. lugdini. Solutio igit. vera z plana qz archiep̄i nō habēt iurisdictionem in territorio suffraganeoz nec in eoz subditos nisi quaten? exprimitur in iure: ut in p̄alleg. decre. pastoral. de offi. or. qz significabatur p̄ cōtraria. z eo. ti. duo simul. ix. q. iij. conquestus. z ibi no. in summa. h̄ ergo p̄nt quia h̄ papa eis cōcedit vñ si non habuissent? hanc decre. nō puto qz archiep̄is hoc licuisset. ar. iurū in p̄trariū allegatoz z maxime illi? c. null? p̄mas. ix. q. iij. ibi dicit rex. Nullus metropolitānus dioceſim p̄ rochia uel eccliam aut aliquē de sua p̄rochia p̄sumat excoicare uel iudicare aliqd ne agere absqz ei? cōsilio uel iudicio. z ita etiā imponit pena si sine cōsilio ep̄oz p̄uincialius aliqd cēptauerit agere: imo plus puto posse attēptari qz etiā ep̄isopi suis subditis uel in sua dioceſi nō possent tales lites cōcedere nisi papa hoc eis p̄mitteret. nā iste indulgentie surgūt ex meritis ch̄risti z toti? ecclie militantis ut. j. la. ti? dicā. in solone sequētis obiectionis. Est ergo iste thesaurus cōis toti ecclesie militanti. sed id qd est cōe nō pōt dispensari nisi per illū qui toti ecclesie p̄est. ar. xij. q. j. §. vlti. mo. z. c. vlti. xxiij. q. viij. quēniōz. sed iste est solus papa ergo nō nisi per papam uel ei? p̄missione per inferiorē fieri possunt: z ideo rite per ipsos inferioribz? permittitur z restituitur ut hic. z. s. c. p̄mo. Favorabile aut fuit hoc archiep̄is cōcedi ut facilius homines absoluerentur a penis peccatoꝝ. Itē honestū fuit ipsis z ep̄is cōdicare hanc facultatem dispēdandi thesaurū eccleſie qz z si papa habeat plenitudinē potestatis tñ ep̄isopi z archiep̄i vocati sunt in paritē sollicitudinis: ut in p̄alleg. c. qui se scit. ij. q. vj. de vsu. pal. ad bonoz. z ideo ipsi soli vocātur s̄res. de crim. fal. qz grani. p̄mittit aut papa hoc in suos subditos tñ: ut. s. e. qz aut. z quia quo ad quid licz non in oibus subditi suffraganeoz

neoz sunt subditi archiep̄is equa ratione hoc fuit concessum ipsis circa subditos suorum suffraganeoz ex quo infero qz archiep̄s posset concedere qz subditos vñ? suffraganei possit gaudere indulgentia cōcessa a se in dioceſi alterius suffraganei. z facit hoc ad ea que dicāz in secūda questione p̄ncipali. Secūdo p̄ncipaliter op. j. s. dicta z maxime p̄tra vltimū notabile z p̄ p̄ns p̄tra totas materiā z multipli ceter. Tu dices tu dixisti qz s̄as indulgentiarū concedere cōpetit pape archiep̄is z ep̄isopis fin p̄missione ipsius pape p̄tra quod nihil p̄sint z qz concedi non possint uel nō de beant? qz eas concedere sit sup̄uacū. P̄obatur p̄mo sic quia aut concessit intelligūtur ipenitētibz? seu eis gaudere volūt impenitētes aut penitētes. si impenitētes hoc ē im possibile: qz manente culpa impossibile est remitti penā de p̄se. di. iij. baptisimū vicem. de peni. di. iij. sane cauendum. z. c. nihil. p̄dest. impenitens aut retinet culpā z odiūz dei. de peni. di. j. §. hoc idē. z. c. voluissent. in p̄n. z. di. iij. irritor z. di. iij. ve eis. z ideo dicit regula: qz peccati venia non datur nisi correcto de regu. iur. peccata. li. vj. ergo illis nullatenus p̄sunt. sed qz nec etiam penitētibz? P̄obatur sic: quia penitētibz? d̄z iponi penitētia fin qualitatē z quantitatē culpe seu delicti. xlvij. di. ocs. ibi: Sicut exb̄uissis mēbra vestra seruire inmundicie z iniquitati ad iniquitatem: ita nūc exb̄ibete mēbra vestra seruire iusticie in sanctificationes. z sequit: Tales estotes in fructu bonoz operum quales fuistis dudum in actione vitiōz. Et alibi legitur: Quanto tēpore errasse te nosti tanto nihilomin? humilia teipm. de peni. di. j. vide benignū. Et Apoc. xviij. Quanto glorificauit se. z in delictis suis tātū date ei tormētus z luctū. Et fin modū delicti erit plagarū modus. Deuter. xvj. de pe. di. j. quia diuinitatis. imo alibi videt immū qz p̄ductor debet esse penitētia qz delictū fuerit. de peni. di. iij. Penitētia ē que. z. c. p̄ductor. Sed per istas indulgentias ista quantitas pene z qualitas qz debetur imo quasi tota dicit remitti seu relaxari seu enervari. s. c. p̄rio. ergo ipse diuine iusticie nō cōgruunt cui diuine iusticie humana se debet cōformare. xj. q. iij. tunc vera. Lōfirmat hoc qz z si dñs sit misericors tamē est iustus z sic conseruat misericordiā in iusticia z iusticiam in misericordia. op? enī misericordie est peccati peccata dimittere. sed oportet ut iust? misereat iuste: ita dicit Aug. de peni. di. j. quē penitet. z alibi: P̄n dimittit deus de decus culpe sine decore iusticie de p̄se. di. iij. baptisimū. P̄terea inferior penā a superiore illatā tollere non potest. xvj. di. inferior. de maio. z obe. cū inferior. clemē. ne romani. de elec. Ad idē op. que habet qz de penitētia iposita p̄ papam ep̄s non potest minuire: nec de iposita p̄ ep̄m inferior. qz videtur placere glo. de sortileg. c. ij. in glo. ij. et facit qd no. de accusa. cū p. in glo. vlti. de qua etiā no. xxiij. q. ij. latozem. xxiij. q. vij. tēpora plenitudinis. z Jo. an. s. c. p̄mo. Sed deus qz est sup̄ penitentem absolūdo a culpa mediante cordis cōtritione obligat seu dimittit obligatus ad penam. de pe. di. j. Si p̄ctū. z. c. sicut p̄mi. z tangam. j. in diffinitōe indulgentie in p̄n. ergo inferior etiā papa hāc remittere nō pōt. xvj. q. j. sunt qz dicit. cū. c. se. P̄terea satisfactio ē pars penitētie ut qui nō satisfacit nō dicatur penitere. de pe. di. tres sunt. z. c. non sufficit. z. c. q̄obres. z di. iij. totam. z. c. ille rex. vñ qui non satisfacit si potest nō absoluit. xiiij. q. vj. si res aliena. nisi in baptisimo. de conse. di. iij. sine penitentia ergo zc. imo quid plus. ex p̄dictis inferitur. qz non nisi p̄ sacramenta ecclesie peccata expiantur. facit. xxiij. di. p̄ter hoc. de coha. cleri. nostra. ergo nō per aliud qd sit saltē min? ipsis sacris uel inferius. vnde habemus duas tabulas ad expianda peccata. s. baptisima z penitentiā. de peni. di. j. scōa p̄mi naufragius. de sum. trini. c. j. ergo non per indulgentias que non sunt sacramenta z est quid inferius ipsis sacramentis. P̄terea potestas ligandi z soluendi que est tradita ministris ecclesie non est tradita in destructionem sed in edificationem de peni. di. vj. c. j. facit. xxiij. q. iij. non in perpetuū. sed hoc ad destructionem ecclesie pertineret si satisfactio que ad vtilitatem nostram statuta est z pertinet. remittitur uel tollitur ergo zc. P̄terea non legitur in canone bibliotheca nec in enā.

gelio uel epistolis talem potestatem concessam fuisse apostolis uel successoribus nec petri uel pauli uel alios apostolos eas concessisse ergo quod non est factorum patrum etc. q. v. c. si quis dominum de transla. c. ij. ergo sequitur quod tales indulgentie concedi non possunt uel saltem non debent. Sed dicendum est de his theologi et canonici fatentur indulgentias seu lras talium remissionum valere. et probatur hic. 2. s. c. primo. et in clem. si dominum de reliqui. et uene. sanc. unde dicit Augustinus. q. sacerdos iam plus potest facere. proficere plus confitentibus parcere: quibus enim quatuor remittit deus: ita habes de pe. di. j. que penitet ante medium. et ibi glo. arguit et dicitur. p. remissionibus que sunt ad pontes et ad talia. **De** ergo eas posse fieri et eas aliquid concedere et hoc seruauit ecclesia tpe cuius memoria non exstiterit et beatus Gregorius et etiam fuit sanctus seruauit. Absonum autem est dicere totam ecclesiam errare. **Ita** dictum est petro in personam totius ecclesie: Ego pro te orauit ut non deficiat fides tua. Luc. xxi. xxi. di. in pn. de pe. di. ij. si enim inquit non potest esse nulla. xxiij. q. j. loquitur. facit de baptis. maiores. in pn. quare etc. Sed hoc etiam probatur p. illud privilegium datum petro et successoribus: **Quod** cuque ligaueris etc. xx. di. in pn. xxiij. q. j. quodcuque. de quo etiam. j. q. p. x. facit mentionem. vñ et per hoc respondet ad vltimum contrarium et si expresse habet indulgentiarum facultas non sit tanta in lege euangelica uel epistolae: tñ tacite ibi innuit et probatur scz p. dictum privilegium: **Quod** cuque ligaueris. **Ite** in **Exo.** xxi. c. legitur de remissionibus que fiebat in anno iubilaeo: ut no. s. di. in pn. et ab illis iustificationibus cepit ius constitutionis ut ibidem dicitur: de quibus etiam habetur de pe. di. j. qui dominum. ad quarum remissionem expleus sunt remissiones anni iubilaei ut in predicta extrauag. antiquorum ille ergo fuerunt figure harum. **Dico** igitur quod indulgentie possunt concedi ut statim etiam declarabitur sed valent tñ corde contritis ut probatur p. ma pars primi articuli unde semper in privilegiis quibus habetur concessio dicitur: vere penitentibus et confessis. **Quidam** tamen uoluerunt dicere quod ualent tñ ad liberandum a pena quam quis sibi dei iudicium in purgatorio meretur: non autem ualent ad absolendum ab obligatione qua sacerdos obligauit penitentem ad penam aliquam: uel ad quam ordinat a statuto ecclesie seu canonum. alij contra. **Sed** hoc opinio aperte fuit contra privilegium datum petro et successoribus: **Quod** cuque ligaueris etc. et cui remittitur in terra remittitur et in celo. xxiij. q. j. quicunque. p. privilegium concedit apte ipsi ecclesie. etiam de pena quam quis meretur in purgatorio. **Ite** si opinio predicta esset vera magis lederet bene indulgentie quam uiuarent quod tales absolutum absoluerent a pena ecclesie et ad penas purgatorii referuaret. **Ite** cum sacerdos in ecclesia penas purgatorii hic commutat in temporalem quando in iudicio sibi sui arbitrium penitentiam. de peni. di. j. medicina. cum duobus. c. se. ergo et similiter hanc commutationem facere potest per lras indulgentiarum quia non est dare caritatem potestatis. **Alij** uoluerunt dicere quod tñ tñ ualent quando sacerdos sibi in confessione permittit quod indulgentia possit uti in remissionem peccatorum. et ita uidetur sonare decre. qd. aut. s. eo. **Sed** illa loquitur de indulgentiis non sui iudicis. **Ite** illud est absurdum quia hoc est simplices decipere. **Ite** sequitur quod plus posset sacerdos simplex quam papa uel episcopus quod est absurdum. **Ite** ratio naturalis et civilis habet: et tetigit per solm. p. re obiecti quod ea que sunt contra ueritatem distribui possunt singulis de ueritate sitate sibi arbitrium ei quod preest ueritati. xvi. q. vij. c. j. **Ad** ritam autem christi et sanctorum sunt thesaurus ecclesie ex quibus surget hec potestas remittendi penas peccatoribus debitas ut statim dicitur: qui thesaurus ad distribuendum: ut. s. di. i. in potestate pape et eorum quibus permittit ideo nulla potestas auctoritas uel licentia confessionis requiritur. **Decre.** autem quod aut. loquitur qui non subditus concedenti uult gaudere indulgentia non sui iudicis tunc hoc facit si sacerdos ut gaudeat: non tamen hoc casu puto quod gaudeat ut indulgentia talis non subditus sed gaudebit tanquam facies opus pius et meritorium unde interdum plus interdum minus unde ualebit sibi quatenus iuste fuerit arbitratu ipse confessor: sicut ualebit sibi alia pia opera sibi iniuncta p. penitentiam: p. inde enim est ac si sacerdos dixisset: **Ad** ad sanctum iacobum: uel dicas unum

psalterium: uel tot diebus ieiuna: quia si labor ille quo laboro p. indulgentia habenda uel contributio est condigna: satisfactio peccatis meis ego qui eram alius non subditus nec potest ram gaudere indulgentia liberer a pena mihi sibi diuina iusticia debita alia si dictus labor uel contributio quam facio uel quem patior p. dicta indulgentia habenda in casu loquor de decre. qd. aut. non est tantus uel tanta quam sibi diuina iusticia sit commensurabilis pene meorum delictorum tunc ego non sum tuus quantum ad deum quia tunc clauis errat est tunc indifferens tunc sacerdos ad hoc quod legit et not. s. et ois. xj. q. iij. quoniam sacerdos. et probatur. xxiij. q. iij. non imperpetuum. de peni. di. vj. qui uult. in pn. non ergo illo casu consequatur remissionem pene tanquam p. indulgentia grosse concessa: alia sequeretur quod simplex sacerdos posset dare indulgentias: de quo dicitur. **Ite** dico ergo quod sine iniunctione alicuius confessoris indulgentie sui iudicis hoc est pape archiepiscopi uel episcopi sui ualent quantum ad foras dei et quantum ad foras ecclesie ad remissionem pene re: siue debite post contritionem confessionem et absolutionem siue sit iniuncta siue non. **Ratio** autem efficitur quare ualent. **Et** modo intelliges quis est iste thesaurus ecclesie ex quo insurgit hec potestas et intelligas hic repetitur quod dicitur in diffinitione indulgentie in vltima particula. **Ratio** dico quare ualent est ueritas ecclesie charitas ueritas corporis mystici: in qua multi sancti uiri opera pietatis et misericordie superogauerunt ad mensuram siue ultra mensuram suorum delictorum: nam hi sancti uiri multas iniurias iniuste illatas paciēter tollerauerunt multi martyres penas maximas tulerunt quas penas iniurias non merebantur. **Ite** orationes sanctorum qui sunt in celo pro nobis et hac ecclesia quotidie orant unde ecclesia quotidie deprecatur sanctos p. se orare ut patet etiam in letanias. ad hoc. xxi. q. ij. anime. **Et** maxime petrus et paulus unde dicit canon quod licet p. oibus assidue apud deum effundat omnium sanctorum oratio: hijs tamen uerbis beatissimus paulus romanis. p. i. cyrographo pollicetur dicens: **Testis** est mihi deus cui serui in spiritu meo in euangelio filij eius quod sine intermissione memoriam vestri facio in orationibus meis: ita legitur. xxi. di. sacrosancta. per quorum sanctorum orationes non nullorum peccatorum pene alia debite possunt expiari et absolute impetrari: ipsorum enim sanctorum merita et orationes sunt tante quod solam p. oibus peccatis nostris possunt satisfacere unde dicit canon. **Credendum** est et fidei pietas hoc expostulat credere quod oēs elemosine totius ecclesie et orationes et opera iusticie et misericordie succurrant recognoscenti mortem suam ad conversionem ita legitur de pe. di. vj. c. j. v. labor et Sed eis cessantibus meritis mortis passionis et effusio sanguinis christi quod nectum in sacramentis uirtute remissionis peccatorum operatur. de cōse. di. ij. quia corpus. et c. semel immolatus. sed etiam ultra illa efficaciam sua infinitate omnes satisfactionem potest compleri imo et minima sanguinis gutta esset sufficiens satisfacere deo pro omnibus peccatis totius mundi. unde ipse se obtulit ostia pro peccato. de p. di. ij. non oportet. ergo hec effusio sanguinis et pena indebita mortis christi sufficiens est et amplius satisfacere pro omnibus peccatis perpetratis et que perpetrabuntur et quod quomodocumque possunt perpetrari. **Cum** autem uñ possit satisfacere p. alio ut statim dicam: non mirum si hunc thesaurum in satisfactionem pene debite mihi et illi papa maxime qui habet clauis seu potestatem ligandi et soluendi et episcopi coiccare possunt in remissionem. hec enim merita christus et sancti operati sunt non pro uno tantum sed pro tota ecclesia. **Sic** dicit apostolus ad Colossenses. j. Impleo omnia que defuit passionis christi in carne mea p. corpore eius quod est ecclesia cuius factus sum minister. **Deus** igitur qui habet horum meritorum siue huius thesauri dispensationem potest remittere per indulgentias satisfactionem p. penis peccatorum debitas: et hoc forte uoluit Ambrosius in c. ille rex. de peni. di. iij. peccatum autem donatur. **Inquit** Ambrosius. aut de elect aut regitur. donatur per gratiam. deletur per sanguinem. regitur per charitatem. **Peccatum.** id est pena peccati. **Donatur.** id est remittitur. **Per gratiam.** id est per baptismum quia sine omni pena sunt dona baptismi. de cōse. di. iij. sine penitentia. et sic ex gratia. donari enim dicitur quod nullo

nullo iure cogente datur. ff. de reg. iur. donari. deletur per sanguinem. i. per passionem christi. i. per has indulgentias que habent effectum ex passione christi. regitur per charitatem. i. satisfactionem penitentialem et alia bona opera ad hoc de pe. di. j. his potestatis. in fi. ibi qui agit penitentiam non solum laqueum debet diluere peccati sed etiam emendationem operare et tegere delicta superiora ut non imputetur ei peccatum. **Probato** quod indulgentie possunt concedi restat respondere ad contraria que fortiter uidentur uigere. **Ad** primum fateor quod impenitentes non gaudent indulgentiis quod uenia non datur nisi si correctio. l. di. absit. et c. si quis preposita. xxiij. q. ij. legatus. de scil. c. vno. li. vj. et regula peccati. de reg. iur. co. li. s. valent penitenti uel p. ponenti se corrigere et sic iam corde contrito. si tñ habet forma indulgentie. ad hoc. xvi. q. j. s. si ergo. p. quod dico quod valent indulgentie que dantur p. papam uel alios vere penitentibus et confessis uel qui erunt in fra. xii. dies tñ tñ ea gaudebit cūc erit contritus. **Dico** igitur quod penitens gaudet indulgentia et cū hoc stat quod sibi qualitate culpe debet penitentia imponi seu pena: sed hac penam remittere sibi potest ecclesia p. indulgentiam et tñ coicando si bi merita sanctorum et passionis christi ecclesia p. eo intelligit satisfacere. **Et** per hoc hoc iusticia simul cū misericordia conferuatur: quod prius est contritio que accedit ad iusticiam sequitur indulgentia que est ad partem misericordie. ad predicta de peni. di. j. nullus debite. et per hoc est responsum ad confirmationem argumenti. **Ad** id quod in eodem articulo tangebatur quod productio debet esse pena que culpa. **Ratio** deo put no. in predicto. c. productio. or. l. q. uel intelligit quantum ad penam originalem peccati: uel quantum ad memoriam. l. cū ad memoriam uenit peccatum quod semper homo debet de eo dolere et sic tepore productio erit pena: uel quando pena non proportionatur culpe in quantitate uel qualitate ut tunc sit productio in quantitate et sic ad mensuram iusticie reducatur. **Ad** secundum articulum. dico presupposita etiam opinione de qua ibi uerba quod in casu nostro p. inferiori non tollitur pena ad quam proportionatur ordinat. l. directe: sed ei datur unde debitu soluit ad quod dictam penam superioris erat obligatus. **Possunt** etiam fugere dicendo quod per inferiores non tollitur nisi quatenus auctoritate iuris hoc ei permittitur ad so. facit de pe. di. j. mesuram. et sic ipsius dei consensus quod dicitur: **Quod** cuque ligaueris etc. **Ad** tertium quod uidetur uigere fateor quod satisfactio est pars penitentie et quoniam satisfactio non dicitur penitere. **Sed** dico quod precedat contritio iste dicitur satisfacere p. quo ecclesia satisfactio regula qui p. alius de reg. iur. li. vj. **Ad** predicta quod no. de vo. licet. l. glo. ij. et l. xxiij. presbyter. unde licet doctores discrepent an uñ possit p. alio satisfacere et de ieiunio videantur opiniones contrarie ut patet ex predictis glo. et de pe. di. iij. penitentia est. tamen ut ibi recitat archidia. p. placet **Thob.** et fuit de m. petri bispani. **Satisfactio** habet duo in se. **Primum** peccatorum causas excidere et illud est in seipso: et istud non potest fieri per alium. **Aliud** est ipsa solutio debiti que rite potest fieri per alium et maxime i. eo qui per se non potest. sic est enim uidere in solutione iniurie seu debiti secularis patet p. p. huius et patet in iusticiis. mo. toll. obli. s. j. et ff. de solu. l. solutionem. et l. soluere. **Precedat** igitur contritio per quam peccator reconciliatus est deo et per quam se abilitauit ut alius pro eo posset satisfacere hec indulgentie soluit debitu pene ad quod peccator tenebatur: non ergo tollit reatum quod tollere est sacramenti uel contritionis sed tollit partem satisfactionis et soluit id ad quod ille tenebatur et soluit intelligitur quomodocumque sit solutus ff. de pigno. act. l. solutus. s. solutam. **Ad** quartum dicendum quod hec indulgentie non sunt ad destructionem ecclesie. nam p. eas magis prebetur remedium magis contra peccatum uitandum tam precedente contritione ad quam disponit ut eis quis possit gaudere et cum hac coiccurrit gratia grati facies que ex gratia quam meretur ex humilitate et pio opere: necnō assuefactione et continuatione bonorum operum: ex hijs magis et magis ad gratiam disponitur sicut in fili dicitur contra de peccatore: et soleo dicere in illa. q. an opus ad dat ad demeritum in. c. si cui. de pe. di. j. quare sequitur quod de p. indulgentiam non destruit charitas ecclesie stat tñ hijs presuppositis quod eas p. primum potest dare affectu et prauē suscipere. et p. hoc etiam

am negligere alia bona opera et satisfacere penam iniuncte ei hoc esset taliter permissum et non corde contrito eas suscipere: quapropter consulendum est hijs qui indulgentiam uolunt consequi ne propter eam ab omnibus penis iniuste affertentur quous ex indulgentia redderentur immunes a pena: tamen ex contemptu possent ligari. xj. q. iij. s. cū ergo. xxiij. q. iij. nondum. de sen. excom. per tuas. unde dicit canon quod negligetia et superbia parit offensam et loquitur recte de contritione satisfacere de delicto. de pe. di. j. predixerat. et h. etiam ne facilitas uenie incitum tribuat delinquendi. xxiij. q. iij. est iniusta. de vi. et bone. cleri. ut clericorum. cum filiabus. non ergo debet contemni penitentia iniuncta uel satisfactio propter indulgentie suspensionem. **Item** uiles etiam sunt quod interdum homines sunt plus debitores que credant de pe. di. ij. si enim inquit. de purga. cano. c. uult. cum similibus. **Ex** hijs infertur quia nescit homo an digne ad indulgentiam vadat non est minus in hijs indulgentiis confidendum ut tantum ualeant quantum sonant. de quo statim dicitur. **Propter** hoc ergo primo quero an rite accedenti ad eas consequendas tantum ualeant quantum sonant. **Et** primo p. bo quod sic prelati ecclesie possunt libere corpus christi conficere et dispensare quibus uoluit quādo uolunt et quāto uolunt. de cōse. di. ij. tribus. et c. in christo semel. ergo indulgentias concedere. tenet consequentia quia propter quod unumquodque et illud magis. v. di. ad eius. no. de cleri. exco. latores. et ibi no. s. propter corpus christi quod est principale merita sanctorum et aliorum acceptantur ex quibus surgit facultas concedendi indulgentias: nec enim essent merita sanctorum nisi propter christum. de pe. di. iij. non mediocriter alia est v. sub. s. finis. nec merita christi nisi ratione innocentie corporis ipsius christi: unde fuit liber a cōtagio originalis peccati rōne cuius innocentie dictus est agnus dei et ratione meritorum et passionis dictus est tollere peccata mundi. unde Job. j. Ecce agnus dei etc. q. tol. pec. mundi. de cōse. di. iij. nemo tollit. tunc ultra cū iste indulgentie non denuntius de thesauro meritorum christi et sanctorum membrorum per illos qui habent potestatem ipsum corpus christi conficendi et dispensandi sequitur quod libere per tales prelatos possunt concedi sicut uolunt et quantum et quibus uolunt et sic ualent quantum sonant. **In** contrarium deus non acceptat dispositiones ecclesie nisi sibi iusticiam fiant. de peni. di. j. quem penitet. de cōse. di. j. qui scelerate. et c. timorem. et est expresse. xxiij. q. iij. non in perpetuum sed prelati interdum indignis: interdum inequalibus equaliter dispensant et sic non sibi iusticiam dei ergo ipse non ualent quantum sonant. **In** hac questione dubia multi multa dixerunt ut potest colligi ex glo. Bernar. s. co. qd. autem. et ut incipiam a raynal. ipse in summa. co. ti. fuit sibi contrarius primo dixit quod ualent tantum quantum sonant. postea dixit se nescire. **Quidam** dixerunt quod ualent quo ad delicta ignorantie. **Alij** quod ualent quo ad penitentiam negligenter peractam. **Alij** quod ualent quantum ad diminutionem pene in purgatorio paciende. **Alij** quod tantum ualent quantum fides et deuotio suscipientis exigit. sed dicunt hijs quod ecclesia ita pronunciat ut quadas pia fraude homines ad deuotionem et bene operandum alliciat sicut mater multa offert et promittit filio ut vadat ad scholas uel bene agat. **Alij** quod tantum ualent sibi pronunciationem iustam non tñ recipientis indulgentias qui forte minus extimat quod dant: nec sibi extimationem dantis qui etiam forte plus uel minus extimat sed sibi extimationem que iusta est ipsa est sibi mensuram bonorum pensata conditione persone suscipientis et necessitate ecclesie que indiget et que uno tempore plus indiget quam alio. **Alij** uolunt sed quasi in idem reincidit quod proxima opinio quod non est mensuranda quantitas indulgentie sibi deuotionem suscipientis nec sibi quantitatē eius quod datur sed sibi causas pro qua datur et qua quis reputat magis uel minus dignus ut eam consequatur. sed hec opiniones nimis uilificant thesaurum ecclesie nec rationi iniungunt: et earum falsitas statim patebit. **At** igitur hec falsitas appareat. **Primo** dabo diffinitionem indulgentie: et ipsam de clarabo. **Secundo** aliqua presupponas circa misericordiam

Tertio ex illis inferam conclusiones et correlaria cum ipsa rum probationibus. Quarto questionem solvam. Quinto contrariis seu argumentis. s. tactis respondebo. **¶** Ad dendum est igitur primo quid sit indulgentia. Erit illa talis de qua dicitur in his diffinitionibus curiosus et de alijs summis qui eas non diffiniunt. Ut ergo mihi videtur indulgentia finis in hac materia sumitur h. dico: quia nomen hoc est equiuocum prout no. Jo. an. j. eo. ti. c. j. li. vj. Est remissio pene temporalis debite. p. peccatis actualibus penitentium non remissio in absolutione sacramentali facta a prelato ecclesie rationabiliter et ex causa rationabili per recompensationem de pena indebita iustorum de clarando hanc diffinitionem ex qua plura dubia soluentur dico primo: Indulgentia est remissio quia omnis indulgentia talis est remissio. sed non e contra: ut statim videbis. ponitur ergo hic remissio loco generis. alia que sequuntur ponuntur loco differentiarum. Sequitur penes. hoc dixi ad differentiam remissionis culpe que contrahitur per peccatum penam quam solus deus mediante contritione remittit de pe. di. j. §. hoc idem. 2. c. verum. ij. di. iij. nemo tollit. et ideo dicitur abusus quando quis dicitur absolueri alium uel litteras habere absolutionis pene et culpe. in clem. ij. hoc eo. ti. vnde nec papa nec creatura aliqua potest absolueri a culpa: ista enim contrahitur ex inimicitia rancore et odio generato per peccatum inter deum et ipsum hominem peccantem et ideo dicitur animam maculare. j. q. j. ventum. et quia non ex operibus iusticie sed per solam gratiam iustificari sed ex odio peccati et offensa dei iuste damnatur ideo ex hac inimicitia et odio meretur homo penam eternam quam homo statim euitat cum uult. scilicet per contritionem et doloris interioris de peccato commissio et sic per misericordiam dei se restituendo gratie dei restituta tamen hac amicitia cum deo remanet obligatus peccator ad penam ut. s. dicebam: sed propter humilitatem et contritionem sacerdos penam eternam quam merebatur commutat in temporalem quam si non subit hoc seculo uel non adimplet subit in purgatorio ut hoc probatur de peni. di. j. si peccatus. 2. c. multiplex. 2. c. vlti. xxy. di. qualis. xij. q. ij. in presenti. et facit quod no. de rapt. super eo. Super hanc ergo temporalem penam que commutata est de perpetua in temporalem per contritionem prelati habent potestatem: ut scilicet ea hic non peracta que debet in purgatorio suppleri ipsam commutent et ea non imposita rite uel non impleta debite per has indulgentias liberent ideo dixi: Temporalis ad predicta. de peni. di. j. serpens. ibi ventalis est culpa quam sequitur 2. c. xxiij. q. v. quomodo. xij. q. ij. anime. 2. c. tempus. Sequitur in diffinitione debite. hoc dicitur quia p. ut modo tetigi pro quolibet peccato propter inequalitatem iusticie contractam debetur pena: ut etiam probatur de peni. di. j. deus diffinitionem. 2. c. tres sunt. et de rapt. super eo. Item dicitur ad differentiam indebitam quam sustinent multi martyres que indebita non est misericordia non est humanitas di. indulgentie quia illa non remittitur nec illam est necesse remitti per indulgentias uel aliter. Est ergo indulgentia remissio pene temporalis debite. Sequitur pro peccatis. istud dicitur ad differentiam pene quam etiam circumscriptis peccatis deus aliquibus infligit saltem promiscue in hoc seculo: ut in ceco nato paulo iob et similibus. 2. no. de peni. di. iij. productio. nam talis pena non remittitur per indulgentiam vnde precise pena temporalis debita pro peccatis est materia harum indulgentiarum. Et quia aliqua iura innuunt quem puniri etiam a deo sine culpa. ut no. in dicto. c. productio. non damnatio tamen. no. per decretales. xxiij. di. reuocantes. de consti. c. ij. de priu. antiqua. et in regula sine culpa. de regu. iur. li. vj. potest dici quod deus non punit aliquem sine culpa. sed penam. i. penam infligi permittitur sit differentia inter penam et punire. Is tamen non super occulto dei iudicio contingit. facit quod no. in dicto. c. productio. Sequitur actualibus. hoc dicitur ad differentiam pene que infligitur pro originali que non remittitur per indulgentiam: quia illa est eterna. de cose. di. iij. firmissime. vnde non remittitur illa nec mediante bea

to uel immediate a deo. de peni. di. iij. firmissime. Est ergo remissio pene temporalis pro peccatis actualibus. sequitur: Penitentium. hoc ideo dictum quia ut. s. dictum est impetens non gaudet indulgentia: immo interdum tales puniunt et in hoc seculo a futuro ut de Herode no. in p. c. productio. sequitur: Non remissio in absolutione sacramentali. hoc additur ad differentiam pene remissio in absolutione sacramentali quando quis scilicet constituitur et absoluitur a sacerdote et finis eius arbitrium discretum satisfactum: ut enim no. in prealleg. c. nullus debite. de peni. di. j. in terdum. in contritione et confessione tantum habere potest contritionem et per consequens attritionem quod maximam penam patitur quato esset maior que cogitari potest interdum est minor attritio et per consequens contritio et minor pena tamen aliqua est pena et ideo finis predicta maior et minor debet penitentia imponi a sacerdote: ubi ergo in dicta attritione uel postea per satisfactionem iniunctam quis satisfecit dicta pena est remissa in sacramentali confessione. illam autem penam sic remissam non est amplius remitti quia non sunt cause et illud quod sublatum est non est necesse amplius tolli. xxiij. q. ij. quod v. non formatum. de sponsali. in p. ubi. ad dissoluitum. at quia interdum minor est contritio et sacerdos putat maiorem et siue putet siue non. interdum minorem imponit penitentiam quod debet interdum etiam impositam ipse penitentem negligenter adimplet ideo hijs casibus ipse est residue pene debitor: hac ergo penam non remissam in sacramentali confessione indulgentie remittunt et non mireris si dixi quod interdum penam seu penam minorem infligit confessor: quod debeat cum? debitor est ipse penitentem quod est verum etiam si ille esset paratus subire maiorem eo quod cuiuslibet pene soluende qualitas quo ad acerbitatem quantitas quo ad durationem in tempore in quoquoque tali penitente apud diuinam iusticiam diffinita est pena et hoc vult. c. nullus debite. prealleg. quid sic iacet. Nullus debite grauioris pene accipit ventis nisi qualemcumque et si longe minorem quam debeat soluerit penam: ita enim impartitur a deo largitas misericordie ut non relinquantur iusticie discipline. Item non mireris si dixi hanc penam non solutam residuas siue hoc debetum solui per indulgentiam cum ex hijs que supra proxima obiectio ne dixi: tu etiam quia omne tale debetum soluitur altero de tribus modis scilicet. Ael redemptione uel lutione uel remissione. redemptione id est elemosinarum largitione. Juxta illud dictum: Peccata tua elemosinis redime. de peniten. di. j. Job. xx. Luct quoniam fecerit. ita patuit in latrone ut not. de peniten. di. iij. querat. quod c. aperte probat que dico. ibi dicit littera: Deum scire omnium rerum ita suppliciorum quoque scire mensuram. Et subdit: Magnam peccatum magnis diuturnisq. luit cruciatibus si quis autem punitus sit. scilicet sufficienter. At ille qui in lege israelite maledixerat. et qui in sabbato ligna collegerat tales postea. i. futuro seculo. Non puniri quod culpa levis presenti supplicio compensata sit. Luit ergo peccata qui pro eis penam personaliter patitur. Item dicitur quod tollitur peccatum remissione id est indulgentie collatione et de hac agimus ad presens. Sequitur in descriptione: Facta a prelato ecclesie. hoc ideo quia non prelatus non potest indulgentiam concedere: requiritur ergo potestas in faciente alio non valeret de iure patron. quod autem. cum concordant. Quis autem sit iste prelatus qui possit. dixi. s. in prima subiectione. et j. dicam in pluribus questionibus. Probatur hec particula ultimo tacta in. c. multiplex. de peniten. di. j. ibi mediator dei et hominum homo iustus christus hanc prepositis ecclesie dedit potestatem: hanc tamen potestatem ut dixi papa in inferioribus moderatur et potest moderari ut hic. 2. s. c. proximo. 2. s. dixi. 2. j. tamquam. sequitur: Rationabiliter et ex causa rationabili. istud ponitur ad differentiam discipulorum non dispensantium hunc thesaurum ecclesie quorum indulgentie nedum valent quantum sonant sed penitus nihil valent et hoc tangitur in argumento ad contrariam partem inducto. et. j. etiam

etiam declarabitur. probatur hec particula de peniten. di. v. consideret. et di. vj. c. j. ver. caueat. et in prealleg. c. non i perpetuum. xxiij. q. ij. ibi: Sed dum indiscrete hoc agunt sacrilegi crimine incurrunt et dum precipites ad emendam veniunt ipsi quoque multo deterius cadunt. non ergo debet fieri nimis abundanter nec nimis diminute sed rationabiliter: id est finem regulam recte rationis ut statim dicam in correlario prime conclusionis. Sequitur ultima particula: Per recompensationem de pena indebita iustorum. hic ponitur causa productiva indulgentiarum: seu ex qua surgunt. Probatur autem ista quia sicut ad diuinam iusticiam pertinet nullum malum fore impunitum etiam quantum ad eius minimam culpam: immo etiam si sit veniale. xxy. di. §. criminis. ita nec aliquod bonum est irremuneratum. ad hoc de peni. di. iij. §. illud. 2. c. pium. et di. iij. §. di. cens. Adhuc igitur sanctorum et moris christi malum meum: et illi purgant ne et ipsam malum remaneat impunitum et merita sanctorum et christi non sint irremunerata vnde licet peccator non puniatur actualiter cui remittitur per indulgentiam tamen per penas sanctorum et christi qui saltim peccatum non fecit licet illi sancti peccauerint quia ipse peccatus non fecit: nec est inuentus dolus in ore eius. p. na pe. se cundo de peni. di. ij. si enim inquit. xxiij. q. ij. vtilem. illa pena christi pro isto intelligitur satisfacere: prelatus enim ecclesie quod vnus non merebatur et iniuste sustinuit: alteri tribuit ut ille pro isto. i. pro pena istius debita satisfaciatur. deus igitur mediante eius ministro iuste et misericorditer per indulgentias remittit in se illud bonum remaneat irremuneratum misericorditer: quia isti tamen penitenti mediant ante prelato ecclesie compescat et pro eo acceptat penas passionum christi et sanctorum et eorum merita et hoc est quod voluit ultima particula per recompensationem. de pe. in de iustoz. Stat ergo descriptio. Indulgentia est remissio. pe. tep. de. p. pec. actu. peniten. non remissio in ab. sac. facta ap. ec. rō. et ex cā. rō. per re. de pe. inde vide iustorum. Venio ad secundum. Et primo presuppono quod aliud est donatio aliud redditio. aliud dispensatio. Donatio solum respicit voluntarium in donante qualiscumque sit accipiens. i. donari. ff. de regu. iuris. de peniten. di. iij. ille rex. et ibi nota. et supra etiam tetigi. Redditio respicit debitum seu obligationem in dante et meritum in recipiente. vnde si mihi reddis decem que tibi mutui apparere debentur tuum siue obligatio et meritum meum quia scilicet mutui. xxiij. q. j. quod debetur. Dispensatio vero respicit voluntarium in dispensante et dignum in eo cui fit. xliij. dispensatio et in sepius allegato. c. non in perpetuum. xxiij. q. ij. Secundo presupponitur quod prelatis date sunt clauces ut in decret. firmiter. de summa trinita. de peniten. di. j. agite. Et licet disputetur an sit vna uel plures ut no. xx. di. §. j. et. xxi. di. §. j. et aliqua iura dicant in plurali: alia in singulari. et decret. tan. ra. de excessu. prela. loquatur in plurali et in singulari: et eorum qui dicunt esse plures: alij dicant vnam que claudit seu ligat aliam que aperit seu soluit. Alij dicant vnam scientie: aliam potestatis. Alij vnam fori contentiosi seu iudicialis. Alia fori penitentialis. Alij dicant vnam tñ scilicet potestatis ad cuius exercitium iustum necessaria est scientia. Alij aliter opinentur de quo per Postulasti. in summa huius ti. §. j. in pñci. Dico tamen pro modo duas esse clauces. Vna est sacramentalis. Alia iurisdictionalis. Prima est clauis ordinis quia potestatem illam: id est ea que competunt ratione ordinis non potest exercere qui non est in ordine. de summa trinita. c. j. de consuetudi. quanto. de consec. eccle. uel alta. aqua. Secunda dicitur auctoritatis uel dignitatis uel iurisdictionis et hanc consequitur quis per canonice electionem et confirmationem uel institutionem seu aliam acquisitionem dignitatis ministerij uel officij ecclesiastici de electio. transmissam. de maiori. et obedi. cum in ecclesijs. Clauis ordinis seu sacramentalis habent potestatem exercendi et operandi et ministrandi ipsa sacramenta. de peniten. di. j. Agite. 2. c. flect. et ceteris quatenus sunt

instituta eorum tamen effectus non est in ipsorum habentium potestate: nam eorum effectus est determinatus a deo finem sensibilia elementa rerum et verborum seu formarum ab ipso institutorum seu institutarum et in aliquibus ab ecclesia spiritus sanctus illustratione et aliter non haberent effectum. j. q. j. detrabe. 2. c. firmissime. de celebratio. missa. cum marthe. ubi distinguendum: ideo nec materia nec forma est in ipsorum habentium clauces potestate quoniam ut dicebam si peruertatur alterum ipsorum non essent sacramenta et nihil ageret talis peruertens in effectu de consecra. di. iij. in synodo. de celebratio. missa. de homine. Clauis vero auctoritatis seu dignitatis siue iurisdictionis pertinet conferre beneficia iudicare corrigere et suspendere et excommunicare necnon indulgentias concedere et totius necessarij officij exercere ministerium: in ista tamen diuersi si diuersimode se habent videlicet finis plus et minus: quia vnus maiorem habet potestatem quam alius: episcopus quod abbas: archiepiscopus quod episcopus et sic de alijs. Deus circa hanc nihil speciale statuit: sed totum in generali dispositione ecclesie et principaliter petri. et in eius persona successorum dispositione commisit per illud: Vascis oues meas. de electio. significasti. et per illud: Quodcumque ligaueris. hac potestate ipse papa officia et ministeria inferiorum disponit et ordinat: iura condit in quibus tamen cōdendis debent concurrere illa que habentur. iij. disti. erit autem. Quibus presuppositis in dispositione rectorum seu prelatorum et maxime pape regimine ecclesie deus dimisit non determinando in genere uel specie hoc uel illud. Et quibus infero quod licet in specie in canone biblie specialiter scriptum non sit potestatem conferendi indulgentias ad papam uel prelatos pertinere tam ex predictis datis esse. cognoscimus vnde firmiter credendum est apostolos et alios sanctos patres non errasse. xj. di. quis nesciat. xxiij. q. j. loquitur. vnde hanc potestatem datam esse a christo intellexerunt apostoli et ex illorum obseruatione institutione uel doctrina in successores continuatam. xj. di. ecclesiasticarum. de celebratio. missa. cum marthe. post principium. et sic ex interpretatione et consuetudine hoc recipit ecclesia: quam ut dixi errare nequeas est credere. Fateor quod homo potest errare et erroneam legem condere: sed tunc eius lex non est lex nec tenenda: idem si talis lex ecclesiam lederet uel destrueret. xxy. q. j. sunt quidam. Et procedunt predicta tam circa spiritualia quam temporalia: verum quia de temporalibus minor cura est deo. xx. q. j. itaq. ubi animalia quod prelati disponunt non prohibiti et a iure et per consensum papa qui non ligatur iuribus positius et si errent dispensando illa talibus qualibus non deberent dummodo capacibus intelligitur nihilominus tenet: et ratum est quod sit ad predicta. it. q. ij. §. sola. cum c. sequen. rly. ad finem. questionis. xl. di. si papa. et quod ibi no. j. q. vj. §. nisi rigor. xij. q. ij. non liceat pape. de concessio. preben. proposuit. cum similibus. quod instar sacrilegi optinet disputare an is sit dignus quem princeps elegit. xxiij. q. iij. §. sacrilegium. Hijs presuppositis pro solutione questionis pono conclusiones meas. et prima sit ista: quod indulgentie concessae prelatis ecclesie quibus hoc licet seu permittitur a iure valent ad remissionem pene debite pro peccatis actualibus dummodo rationabiliter concedatur. Patet conclusio ex hijs que modo dixi et in descriptione indulgentie. Item quia sic seruatum est ab ecclesia vniuersali. Item ex privilegio concessio Petro et in eius persona successoribus. Item ex facultate que competit capiti ea que sunt eorum potius distinguendi. Item ex nomine quia appellantur indulgentie quasi gratie. Et hac infero correlarium: quod si qui prelati non recti finem rationis et iustitie normam indulgentias largiantur et sic non in personam christi: id est non ita dispensant sicut christus: uel indulgentia est nulla. uel si est aliqua ipsi tamen peccant. Prima huius alterutius patet quia tunc clauis errat et sic aperire non valet. xxiij. q. j. non in perpetuum. patet etiam ex diffinitione data: quia

omnes particule diffinitionis debent concurrere cum dif-
finito. xv. q. j. merito. quare. xix. q. j. in princi. Secunda
particula correlarij patet quia fides subditi tanta esse po-
test q. ad illam consequendam acceptatur a deo. xv. q. vlti.
de cohabi. cleri. nostra. de conse. di. iij. baptis. vnde ob-
solutus a putatuo prelato licet prelatus peccet tamen ex fi-
de confitens absolutionem meretur: ut legitur 2 no. de elec.
dudum. in glo. quia cum. 2 de presby. non bapti. c. ij. 2 for-
te propter hoc dixit Rayn. se nescire quantum valeret.
Secunda conclusio propter argumentum ad secundas
partem inductum indulgentie aliq. diuersimode diuer-
sis possunt valere 2 fm 2 pter diuersitatem meritorum.
Ista conclusio patet in indulgentijs collatis ad opus inde
terminatum puta si concederet papa. c. dies ad fabricas ec-
clesie manus porrigentibus adiutrices: quia tamen ita gau-
debat indulgentia dans libram: sicut floren. diues sicut pau-
per. Item si indulgentia habet q. qui fm facultates sibi a
deo collatas manus porrexit adiutrices 2 vnus habeat
bonis. c. alius mille tantum merebitur habens mille si dat
c. quantum habens. c. si dat. 2 econuerso. Item si indul-
gentia habet q. fundans ecclesiam habeat centum dies in-
dulgentie sed conferens ad fabricam gaudeat parte fm fa-
cultates sibi a deo collatas erit dare q. das nimis pl⁹ gaude-
bit indulgentia q. dans. l. puta quia minus habet in bonis.
Et hoc etiam casu ponderari debet additio persone 2 qua-
litatis. Item familia 2 similia. hec declarantur ex verbis an-
tiquis. que habebatur in decre. ad liberandam. ex inde. cu-
ius verba ibi ponit 2 glosat Hosti. 2 Jo. an. post eum que
quasi ad litteram posuit nicola⁹ papa tertius. in litteris indul-
gentiarum concessarum transmittentibus in subsidium ter-
re sancte: quarum litterarum verba fuerunt illa. ut eiusdem
terre negotium eo libentius eoq. seruentius prosequi stu-
deatis quo potius fructum ex vestris laboribus vos no-
ueritis percepturos. Nos de omnipotentis dei misericor-
dia 2 beatorum Petri 2 Pauli apostolorum eius aucto-
ritate confisi: illa quam nobis licet indignis deus ipse ligā-
di atq. soluendi contulit potestatem omnibus qui vult
dominici caractere insigniti personaliter proprijs sumptib⁹
in predicta terre subsidij proficisci curauerunt. nota istud
verbum quod requirit actum. facit ad ea que dicam. j. q. xj.
Plenam suam peccaminum de quibus veraciter fue-
runt corde contriti 2 ore confessi veniam indulgemus et in
retributione iustorum salutis eterne pollicemur augmen-
tum. hucusq. primus casus. Sequitur secundus 2 tertius
Scis autem qui in alienis expensis intelligit hosti. eum in
proprijs non possunt accedere. In proprijs tamen illuc p-
sonis accesserint illis similiter qui iuxta qualitatem 2 facul-
tatem suam. puta non poterant nutrire equestrem: sed pe-
destrem: 2 pedestrem miserunt. Personas idoneas expē-
sis proprijs destinabunt quibus personaliter ipsi non vadant
plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Expo-
nit tamen Hosti. illud: Iuxta qualitatem 2 facultatem suā
id est fm q. duceret 2 expenderet si ipemet iret 2 potest tol-
lerari ista expositio ut differat a casu sequenti vbi tñ sunt
participes sed isti plenam consequuntur veniam. probatur
etiam. s. de vo. magne. ver. tibi pro te. 2 quod dicit: Per-
sonas idoneas. intellige ad pugnandum fm q. legitur 2 vi-
stinguitur de vo. q. super hijs. nam de alijs conferentibus
subsidij vel auxilium. statim subdit: Ite postea in eisdem
litteris sequuntur quatuor casus operum pro quibus nō in-
totum sed pro parte optinentur dicte indulgentie. vnde sub-
ditur in ipsis litteris: Quinimodum quoq. remissionis volu-
mus esse participes iuxta quantitatem subsidij 2 deuotio-
nis affectum eos qui licet non iuxta facultatem suam aliq-
tamen seu aliquas personas in subsidium dicte terre pro-
prijs sumptibus destinabunt. Ecce vnus casus. sequitur si-
mul secundus tertius 2 quartus. Vel de suis bonis contri-
buent ad aliquas destinandas necnon omnes qui ad subue-
nitionem ipsius terre de bonis eisdem aliqua ministrabant

prout singulis fuerit diuina inspiratione suggestum aut
als ad promotionem presentis negotij consilium 2 auxiliū
impenderint oportunum. In dicta etiam littera licet Hosti.
non exprimat vbi. s. papa etiam impartitur in partes ta-
les indulgentias predicantibus crucem. vides ergo ex pre-
dictis litteris q. plena indulgentia conceditur in certis ca-
sibus in alijs pars 2 non maior. vnde in littera directa pre-
dicantibus crucis apponit talis clausula nec tamen ex ver-
bis nostris concipiant se aut plenam in casibus in quibus
nequaquam conceditur aut maiorem q. concedatur indulgen-
tiam promereri. Et predictis patet conclusio. s. data
videlicet q. prelati diuersis diuersimode possunt indulgen-
tias easdem concedere 2 eis possunt valere preter 2 secun-
dum diuersitatem meritorum. Nam in primis casibus in
quibus papa dat plenam remissionem peccatorum: tamen
operatio 2 subsidium est inaequale 2 sic merita diuersa. nam
plus est transire in propria persona 2 proprijs sumpti-
bus q. in propria persona sumptibus alienis: 2 adhuc mi-
nus est non transire in propria persona 2 suis sumpti-
bus nutrire 2 tamen hij pariter indulgentiam consequun-
tur. Item possibile est q. eunti in propria persona 2 suis
sumptibus minus indulgetur: quia minus peccauit. ergo
bene patet q. eadem indulgentia in equalibus etiam pre-
ter meritorum diuersitatem equaliter potest valere. Pre-
dicta etiam possunt probari de consecratione distincti. iij.
nec quemq. versi. plane. ibi: Plane eadem gratia spiritu-
alis que in beato credentibus equalis sumitur. similiter
in conuersione atq. actu nostro postmodum vel minuitur
uel augetur: ut in euangelio dominicum semen equali-
ter seminat: sed pro varietate terre aliud affinitur. ali-
ud in multiformam copiam vel trigefimi vel sexagesimi
uel centesimi numeri fructuum exuberans cumulat. Et
ista conclusio sum contentus correlarijs que col-
legit Hostiensis in predicta decretali. ad liberandam. va-
let q. pauperes facilius soluntur q. diuites: quia facilius
faciunt quod possunt. Dicit enim: q. deus interrogat cor
2 non manum. xiiij. questione. v. si quid inuenisti. xv. que-
stione. vj. c. primo. Item collegit q. sicut socij temporales
quorum vnus ponit pecuniam: alius laborem siue perso-
nam lucrum percipiant temporale. instituta de socio. s.
de illa. sic 2 spirituales socij spirituale lucrum: scilicet ple-
ne remissionis uel partem participare possunt. Tertiā
conclusionem pono videlicet q. indulgentie non sunt
conferende nec conferuntur donatione nec redditione sed
dispensatione que medias viam tenet. Patet hec ex hijs
que dicta sunt in diffinitione: 2 in prima presuppositione
quod sic declaro. primo prima pars: scilicet q. non conse-
runt donationem: quia dato opposito concessio indulgen-
tiarum miseranda esset ex voluntate conferentis: ut tantus
valeret quantum vellet eas valere 2 illis quibus valet ut
sic esset donanti seu conferenti eas pro ratione voluntas.
Ex quo etiam sequitur illas rationabiliter et irrationabi-
liter posse concedi: 2 per consequens etiam irrationabili-
ter posse operari quoq. est absurdum. Item declaratur
secunda pars q. nec redditione quia concessio indulgenti-
arum ex parte persone cui conferunt ex quibuscumq. cau-
sis que circa ipsam concurrant non sunt debite nec ille cau-
se reddunt personam dignam aut condignam ad illas eri-
gendas nec ut ex merito recipiendas quia nulla talis obli-
gatio in suscipiente precessit. xiiij. questione prima. quod
debetur. Et quo inferitur q. exhibitio muneris uel labor
non est causa illam causans licet possit esse causa impulsiva
2 sine qua illa nō haberetur 2 hoc est ppter voluntatem sic co-
cedentis. als enim si esset redditio hec esset contra naturā
indulgentie que sonat in gratiam ut lit. pen. c. fi. de priuile-
gium. ij. q. ij. s. vltimo. cum similibus. Dico igitur q. co-
feruntur dispensatione: nam prelatus eas concedendo non
debet se putare donatorem vel retributorem sed dispensa-
torem dicente apostolo. j. ad corinth. tertio. Sic existimet

nos

nos homo vt ministros christi. 2 loquitur de se in personā
prelatorum 2 ibi dicit glo. deus auctor: nos coadiutores nec
maius nec minus arbitramur. vnde canon. dispensatio est
nobis celestis seminis inuncta ve si non sumus perimus ve
si tacuerimus. pluj. di. dispensatio 2 in predicta epistola se-
quitur. Dispensatores ministeriorum dei. vbi glo. dicit: q.
fm modum cuiusq. Ministeria diuidimus. al enim non
esset bonus dispensator ad h. xij. q. i. dilecti sumus ibi 2 vi-
debant singulis pro ut cuiq. opus erat 2. lxxvi. di. nō fati-
bi dñs vult non effandi siml opes sed dispensari. Et hac
conclusio possit inferri correlarijs q. tantū boni possunt
concedere indulgentias q. illi sunt boni dispensatores sed
h non colligitur sed q. tantū bene 2 de hac. dicam. j. q. nō.
Quarto pono aliam conclusionem q. ad hoc vt indulgē-
tie valeant tria debent concurrere quibus concurrentibus
tantum valent quantum sonant licet plures doctores dicāt
aliter vt statim dicam. Primum sic. Varietas in finem
propter q. dantur. Secundum. Caritas operans cui dan-
tur seu habilitas in recipiente. Tertium. Auctoritas
in dispensante seu in eo a quo dantur. refert tamen Iano.
2 ab. in decre. q. dñt 2 hosti. s. e. Cum ex eo q. Guiliel. al-
tissod. dicebat. vi. requiri. Primo pās ligadi 2 soluedi.
Secundo. Necessitas loci 2 penitentis. puta q. nō potest
ieiunare vel aliam penitentiam agere. Tertio. Deuotio fi-
dei q. credat hanc potestatem etiam penes concedentem
seu ecclesiam. Quarto. Status penitentis. s. q. sit contri-
tus. Quinto. Eius discretio. s. q. tantum detur q. quanto
vult sustinere penam iniunctam. Sexto. Eius iusta ex-
pectatio. quasi non fm arbitrium ipsius penitentis tantū fiat
recompensatio. Alij dicunt quinq. attendenda. s. auctoritas
in conferēte. idoneitas in recipiente. pietas in fine. utilitas
in opere 2 congruitas in tempore. istud vltimū non ponit
in. vi. que tetigi post Guiliel. Sed salua reuerentia dicto-
rum patrum puto sufficere illa tria que dixi primo q. requi-
ratur primum. s. pietas in finem ad quem dantur h est q.
opus sit pium puta construendi vel conferēdi ad constructio-
nem ecclesie vel portio vel similibus: al non esset ex ratio-
nabili eā facta ista autē pietas tunc est quando propter dei
reuerentiam fit vel ecclesie que est corpus christi. iij. q. iij.
engeltrudā vel membrorum ipsius ex hoc inferitur q. suffi-
ciat si sit etiam pauperi. i. danti elemosinam pauperi dñ ta-
men catholico. lxxvi. di. non satis. Ad hanc enim pietatē
alter alteri tenetur. v. q. v. non omnis 2. c. non osculā. xiiij.
q. v. nimum 2. c. se. 2 ideo propter hoc opus pium possunt
concedi. Secūdu. Auctoritas. Operas cui dantur. inclu-
dit tam habilitatem eius qui vult suscipere indulgentiam q.
eius propter quod dantur vult oportet q. volens gaudere
sit in caritate al non posset ea gaudere. xiiij. q. ij. legat de
pe. di. ij. caritas est vt mihi v. xxiij. 2. s. tetigi. Et aduer-
tendum q. licet alie indulgentie requirant laborem alie iei-
unia alie contribut⁹ alie orationes vel similia tamen hec om-
nia habent fieri cum caritate per illud q. dixi in diffi. Ter-
tiu q. requirit. Postest is in faciente. est planū. xxiij. vt. s.
declaratum illud q. quidam addunt necessitas loci non pu-
to necesse. q. dato q. nulla subsit necessitas vel utilitas i ope
pro quo datur valebit indulgentia puta. si detur eunti ad
ecclesiam 2 ibi dicenti vnum pater noster. Nam etiam sa-
tetur Guiliel. q. quedā sunt indulgentie q. requirunt dā-
pecunie quedam laborem persone quedam periculum vi-
te 2 in hijs licet sit magna largitas tamen est 2 multa iusti-
cia quedam honores 2 deuotionem 2 in hijs plus valet lar-
gitas q. iusticia. Item absurdum puto q. requiratur neces-
sitas penitentis puta quia ieiunare non potest vel aliam pe-
nitentiam agere hoc enim esset contra verba indulgentie
2 mentem concedentis qui dicit omnibus vere penitenti-
bus 2 confessis illud q. dicitur. Deuotione fidei includi-
tur in secundo q. dixi caritas operans seu humilitas in su-
scipiente qui enim caret fide et caritate 2 per consequens
etiam humilitate vbi enim sana fides non est 2. xxiij. que

stione prima vbi sana de pe. diffin. i. qui domum. 2 diffin.
ij. s. euidenter. Quartum. s. Status penitentis. includi
tur in secundo. Quintum q. quidam dicunt q. detur tan-
tum pro quanto valet 2. est vna trusa 2 aperte reproba tu r
in indulgentijs determinantis puta dñti denarium: vel
que requirunt tantum reuerentiam. Item efficaciter tol-
litur per id quod dictū ē. s. indulgentias dari non redem-
ptione sed dispensatione. Sextum etiam eadem tollitur
ratione. s. de iusta exptat⁹ tollitur etiam per id q. dixi in
proxima conclusione de diuersimode laborantibus qui pa-
ri gaudent indulgentia. Illud q. alij addunt de congruita-
te in tempore potest includi sub primo. s. pietas in finem si
non est congruetas in tempore 2 per pās pietas in finem q.
finis non est debitus. Puto ergo sufficere illa tria que in
principio dixi. s. Pietas caritas 2 auctoritas. que si cōcur-
rant recte prelatus gerit personam christi 2 tunc absoluit
2 remittunt sic christus vnde dicit canon de talibus q. qui
bus remittunt remittit deus tunc igitur vera est absolutio
presidentis cum interim iudicis 2 dei sequitur arbitrium
x. q. iij. tunc vera. Et hijs omnibus infero corre arie. So.
questionis 2 dico q. indulgentie tantum valent quantum
sonant singulis in caritate positis tendentibus in finem p
quo dñt sunt 2 ad illius finem sedula executione tenden-
tibus etiam si inaequaliter operantur cum in determinatus
est opus puta manus porrigentibus adiutrices. nam tunc
secundum qualitatem conferentis hoc est eius deuot⁹ 2 fa-
cultates 2 subsidium indulgentiam consequuntur. vnde illa
vidua que duo minuta posuit in gazophylatio eque vel plus
propter deuot⁹ affectus meruit q. plura ponētes de pe. di.
v. capitulo primo. xxiij. questione. i. alienus 2. c. odi. 2. c.
proici 2 ibi ponit glo. illos versus. Affecum dantis pen-
sat censura donantis Iupiter vt centum taurorum sangui-
ne fuso. Sic capitur nummi turis amore deus. Si autem
opus est determinatum tunc planum 2 forcius q. valent tā-
tum quantum sonant al deciperet ecclesia fideles q. est ab-
surdum immo quasi erroneum. Et per hoc efficaciter de-
struitur illa opinio q. ecclesia sua fraude decipit homines
vt eos alliciat ad opera pietatis nam scribitur Job. xxiij.
In quid deus indiget mendatio vt pro eo loquamur do-
los ad predicta. xxiij. q. ij. nec artificioso 2. c. ne quis. Item
apostolus ad corinth. xv. ait. Si inanis est predicatio no-
stra in inis est fides nostra ergo quicūq. in predicatione sal-
sum dicit quantum est in se fidei euacuat 2 per consequens
mortaliter peccat 2 ideo talis etiam pia falsitas omnino est
reprobabilis. Si enim ad sacras scripturas 2. c. p. diffin.
Si ad sacras. vñ Augu. null⁹ ē dñced⁹ ad salutē optulāre
mēdatio. xxiij. q. ij. pñm itaq. Restat rñdere ad ar. s.
acta i pñ. q. 2 ar. primum probat indulgentias mensurandas
secundum voluntatem conferentis 2 argumentum ad par-
tem contrariam probat eas mensurandas secundum me-
ritum cuiusq. operantis quorum vtrūq. est falsum. Dico
ergo ad primum cū dicebatur q. corp⁹ christi est principale
respectu cuius surgunt indulgentie sed prelati habent li-
beram potestatem corpus christi dispensandi 2. Dico q.
licet sacerdotes rite secundum clauas ec. ordinati de sum.
trini. firmiter. s. vñ habentes debitam materiam. s. pa-
nes de frumento de consecra. di. ij. non oportet 2. c. panis
de altari 2 dicentes debitam formam de conse. di. ij. quia
corpus possint illud consecrare quando volunt licet non
debeant nisi ieiunare de consecratione diffin. prima sacramē-
ta 2 quantum volunt non tamen debent nisi quantum est ne-
cesse de conse. di. ij. tribus gradibus: 2 quibus volunt non
tamen debent nisi dignis de consecra. diffin. ij. panem de
altari cū tribus. c. se. Dico ergo q. h potentia absoluta qñ
volunt consecrare quantum volunt 2 quibus volunt dispen-
sare 2 licet inter sacrificia nullum sit maius vel dignius vt
dicit. c. nihil in sacrificijs de conse. di. ij. tamen non possūt
sacerdotes determinare quantum cuiq. suscipienti valeat
2 h est q. dixi. s. in. ij. presup. l. q. sacramentorum effectus

non est in habentium clauē potestate h̄ enim a solo deo de-
pēder vñ nō pōt facere ēē valere illud scelerato d̄ p̄se. di. ij.
qui scelerate cū duobus. c. lē. et sic licet habeant potestates
sup̄ p̄fectiōe et dispensat̄ non tñ sup̄ suo effectu: s̄ ampliorē
h̄nt p̄tē p̄lati sup̄ effectu dispensat̄ indulgētiar̄ dūmō ser-
uentur sup̄dicta vnde se habet vt excedētia et excessa h̄nt
enim largiorem q̄ plus possunt arbitrari super penas pecca-
torum et sic super effectu indulgentiarum vt de pe. di. i. mē-
suram. xvi. q. vlti. h̄ sit et c. p̄a et s̄. dcm̄ est q̄ super effectu
corporis xpi h̄nt et strictiorē q̄ non nisi dignius possunt tri-
buere et sic non procedit ar. ergo ad formā dīcēdū q̄ nō est
similis potestas in vtriusq̄ nec similis est earum potestatus
effectus. Exemplum impositiōis etiam non sequitur argu-
mentum ac si dicam habeo potestatem cōmedēdi. Item
bibendi ergo possum tantum bibere quātum cōmedere n̄
segitur. Itē bibo q̄ cōmedi ergo tñ bibo nō seq̄. Ad se-
cūdū argumētū quo dicebat q̄ deus nō acceptat indulgen-
tias nisi s̄m iusticiam potest negari illud in indulgētijs vel
aliter ista iusticia potest cōsiderari dupliciter. Vno mō s̄m
iusticiam que est ex debito alio modo s̄m iusticiam que est
ex fine. primam non considerat deus in indulgētijs imo
nec in cuiuslibet salute ex quocūq̄ merito q̄ non ex operi-
bus iusticie que fecimus nos et ad hoc de pe. di. ij. si enim
inquit vnde indulgentie sic t̄a ex pte dei q̄ ecclesie sūt qua
sūmo sine quasi ex gratia. Alio modo potest cōsiderari iu-
sticia ex fine. et illa bene consideratur in indulgētijs ex fine
s̄. propter quem datur et si iste finis non consideratur nō va-
let indulgentia si videlicet non sit propter opus piū vt dixi
in. iij. cōclūsiōe et de ista iusticia loquitur contrarium ad
formam potest dīci q̄ licet in equalibus equaliter dispense-
tur per hoc non tollitur ipsa iusticia respectu finis.

Secundo principaliter quero an has indulgentias con-
cedere competat rōne iurisdictionis et si iurisdictionis qua-
lis an. si persone tantum vel loci tantum vel vtriusq̄ pōe in
terminis q̄ episcopus bōi. concedit indulgentiam pro pō-
te qui sit. s̄. rodanannū absq̄ consensu vel licentia episco-
pi in cuius territorio sit opus illud an. Bonon. illa indul-
gentia poterit gaudere et videtur q̄ sic s̄m opinionem illo-
rum qui dicunt q̄ concedere indulgentias est de volunta-
ria iurisdictione sed talis iurisdictione exerceri potest extra
territorium imo non requirit territorium. ff. de adop. emā-
cipari et de offi. proconsul. l. ij. Itē hec videtur esse q̄dā
donatio ideo appellantur indulgentie. i. gratie sed colla-
tio donatio beneficij potest extra territorium exerceri vt p̄-
batur de preben. statutum l. vi. et notat Inno. et alij post eū
de offi. lega. nouit et c. Item iste indulgentie sunt quedā ab-
solutiones a pena peccatorum sed absolutiones tales extra
territorium possunt fieri nam et sacerdos non dicitur habe-
re territorium imo nec forte episcopus s̄m. l. nam dicit
lex q̄ si quis episcopus pronunciauit inter clericos iudex
secularis executioni proprie tradere debet et h̄ ideo quia
episcopus non habet potestate realiter exequendi in aui-
de scilicet ep̄is. s̄. si quis aut coll. ij. Item si episcopus h̄eret ter-
ritorium ita h̄eret p̄tē in laicos sicut in clericos q̄ tñ est salu-
sum. x. di. quoniam idem. xvi. di. cum ad verum et forte et
h̄ est secundum canones. q̄ episcopus non est iudex ratio-
ne territorij licet eam habeat territorio limitatam. tamen
h̄ non disputando quia non est proprie materie planum ē
q̄ sacerdos non habet territorium vbiūq̄ suum parro-
chianum potest absolvere ar. de sen. ex. sacro. et in dicto ca-
pitulo nouit. Et grauat̄ dicimus q̄ ea que cause cogni-
tionem non requirunt possunt extra territorium exerceri
quia per hoc non p̄iudicatur illi in cuius territorio sit
ar. no. in p̄e. ab. c. nouit et ar. no. C. de episcopi et clerici. l.
omnes. s̄. si vero hinc est q̄ fertur sententia infra territorium
et mandatur extra executioni per iudicem territorij. ff.
de re iudi. a duo pio in prin. C. de bono. auc. in. pos. l. cum
vnu. s̄. penul. de foro compe. Romana. s̄. contrahentes
libro sexto. et sententia primā fertur intra de beneficio ex-
tra territorium existente de foro compe. postulasti. facit. se-

ptima questione quinta. si quis p̄sbyter. xi. questione ter-
tia. si quis a proprio. xxiij. questione quinta p̄cepti. Itē
videmus q̄ quis conuenitur in loco domicilij propter rez
alibi sitam. C. vbi in rem actio. l. i. de foro compe. capitulo
et ratione delicti vt ibidem et sic principale forum est perso-
ne. vnde tutor et domicilio datus administrat bona extra
territorium suum constituta. ff. de exec. tu. propter litem
s̄. primo et ibi no. licet contrarium no. in. l. non solum. s̄. cō-
testatio et de hoc. C. vbi pe. tu. l. i. Et ex decreto iudicis do-
micilij venduntur bona extra territorium existentia. C. de
re. eorum qui sub tu. vel cu. l. magis puto. s̄. illud. faciunt
no. xviij. questione quarta in venditionibus. et q̄ no. Inno.
de priuile. pastoralis ergo suo subdito proderunt licet ex-
tra proprium territorium conferantur. Item siue dicam⁹
hunc actum conditionalem siue equiparemus actui con-
ditionali propter locum in que indulgentia confertur idē
probat̄ nam in conditionalibus obligationibus atten-
ditur tempus conditionis apposite. ff. quando ap. sit. l.
prima secunda questione. vij. s̄. biduum existentia enis cō-
ditionis purificat actum subconditione factum de sp.
Si pro te. libro sexto. et clemen. Cum ei quem de cōfess.
p̄e. et finis trahitur ad principium. ff. de cap. et post li. re-
uer. in bello. s̄. codicilli. Idem videtur de loco qui debet
attendi locus a quo non in quem. ff. de condi. iusta. talis de
foro compe. postulasti. Ad ista accedunt de nuncio spectā-
do de elec. dndum. l. i. ergo et c. Item iste indulgentie sūt
fori penitentialis quia per eas satisfactio penitentialis enu-
meratur vt supra capitulo proximo et capitulo q̄ quidam et
e. ti. ca. titulo vltimo libro sexto. et clemen. abusiōibus eo-
ti. et in hijs que sunt fori penitentialis non p̄sideram⁹ locū
vbi actus sit s̄. p̄latum eius qui actum facit vnde no. Jo.
xvi. questione prima capitulo primo in tertia glo. in fi. et s̄.
terigi in prima ratione. l. q̄ p̄latus in cuius dioc̄. quis de-
linquit ei non potest penitentiā imponere et econuerso dī-
cit hosti. q̄ p̄sbyter extra suam capellam vel parrochiam
potest sui subditi confessionem audire et eum absolvere.

Item confirmatur h̄ quia licet prohibeatur quis limit-
tere salcem in messem alienam scilicet iurisdictionem vsur-
pando. tamen potest bene spicas manu contere et man-
ducare. l. animas a vicijis purgare et cōmedere. l. ecclesie. i.
corporale ita exponit archi. vi. q. iij. script̄. ergo cum per in-
dulgentiam habeat aliquid iurisdictionis illius episcopi
qui Bonon. non vsurpetur sed anima a vicijis purget. Bo-
non. subditus illa gaudebit. C. In contrarium primo ex il-
la secunda vulgata quia extra territorium ius dicendi et c.
ff. de offi. p̄sbi. l. iij. et de iurisdictione omnium iudicum.
l. fi. et videtur casus de consti. capitulo secundo libro sexto
vbi sententia spiritalis. s̄. excommunicationis lata intra ter-
ritorium non ligat subditum extra territorium existentem
quare et c. C. confirmatur hoc quia locus vbi confertur
actus debet ponderari ar. ff. de offi. p̄sbi. l. i. s̄. Item
et attenditur similiter tempus quo actus confertur. ff. de
dona. inter virum et vxorem. l. quia de re iudi. abbate in fi.
libro sexto. de sepul. de vxore et locus et tempus pibus passi-
bus ambulant. ff. si cer. pe. l. vñ. Preterea quo ad iurisdic-
tionē phibent excessus quo ad re sicut quo ad locū vt in. l.
extra territorium. ff. de iurisd. om. iudi. et in p̄e. decre. n̄sa
de plus p̄s. Sed qui excedit in re nil agit in indulgētijs
ar. de ex. p̄. accedētib⁹. s̄. c. p̄p̄i. et in decre. vlt. c. ti. li. vi.
ergo p̄ficatur quando exceditur extra locum et facit h̄ ad
ea que dicam in vltima questione. Preterea hoc videtur
supponere. c. q̄ aut. s̄. eo. si eius ratio attendatur quia dicit
q̄ non subdito non potest dari cuius ratio quia non potest
non subdito ligare vel soluere. ergo qui non pōt ligare vel
soluere non potest indulgentias concedere sed talis est hu-
iusmodi quare et c. tenet consequentia quia ratio. l. non mi-
nus q̄ lex est attendenda. ff. de iure patrona. adigere quis
lenim ipsam ratio cōmendat. l. di. consuetudo. ideo ra-
tio artat vel extendit. ff. de calū. l. et q̄. Et per predictam
rationem etiam inferendum videtur q̄ excommunicationis vt
hereticus

hereticus indulgentias concedere si p̄t q̄ si pōt ligare vel sol-
uere. xxiij. q. i. audiuius de pe. di. i. verbum ergo sic nec
extra territorium ligare vt in p̄e. c. vt animarum ita nec in-
dulgentias concedere immo facilius ligare vel soluere q̄
indulgentias concedere nam non subditum delinquentis
intra dioc̄. possum ligare de rap. c. i. iij. q. vi. c. i. xi. q. iij. pla-
cuit de senten. exco. nuper et tamen non possum litteras in-
dulgentiarum concedere non subdito quātumcūq̄ actum
meritorium in mea dioc̄. exerceat vt in p̄e. c. q̄ autē ergo
et c. vt sic arguam qui non potest q̄ est facilius et leuius non
potest q̄ est difficilius et grauius. ff. de sena. l. qui indignas
de sen. ex. cum illorum sed ligare et soluere extra territorium
est leuius vt p̄dicti et tamen non potest ergo et c. Pre-
terea iura prohibent p̄lati ne ad alienam possessionem
vel dioc̄. accedant et tria specialiter interdiciunt. s̄. indicare
ordinare vel aliqd de rebus spectantibus ad alius dispone-
re. l. q. ij. null⁹ et q. iij. null⁹. vi. q. iij. scriptū. s̄. si dubitet q̄
ecclesie et alia pia loca ad dispositionem episcoporum per-
tinent intra quorum sunt dioc̄. xvi. q. vij. omnes basilice er-
go et c. Ad idem q̄ dicunt iura q̄ non celebret vel p̄e-
dicet nisi inuitat⁹ et c. vij. q. i. episcopi et p̄sbyteri et in p̄e.
c. scriptum. sexta questione tertia hanc partem licet dubi-
tus puto veram moueo principaliter per hanc decre. a cō-
trario q̄ ar. est fortissimum in ius. s̄. de hijs que si. a p̄e. cū
ap. et solet dici de elec. principio in no. et prima questione
prima si quia simoniesis. nam hic permittitur archiepisco-
po q̄ possit per prouinciam concedere has litteras indul-
gentiarum et sic extra prouinciam videtur denegari de p̄e-
sump. nonne. l. cum p̄tor. ff. de iudi. Sed forsan et illd. c.
respondet q̄ ratio dubitandi in hoc. c. non erat respectu lo-
ci sed respectu persone quia non subdito non possunt con-
cedi vt. s̄. e. q̄ autem videlicet an archiepiscopus subditis
suffraganeorum posset concedere qui licet quo ad quid di-
cuntur subditi non tamen simpliciter de offi. ordi. pasto-
lis de foro compe. roma. s̄. i. et ij. libro sexto. et sic. c. non in-
tendit disponere de loco sed de personis ergo contrarius
sensus non facit. Sed iste intellectus si subtiliter attenda-
tur non congruit capitulo q̄ nec in verbis requirentis nec
pape respon. qui repetit verba querentis sic aliqua mentio
de personis sed de loco tantum. et ideo non est recedendū
a verbis et ipsorum propria significatione. xxi. q. ij. huius-
ne aures. ff. de lega. iij. non aliter maxime vbi verba sanum
et proprium possunt habere intellectum ar. ff. de au. et argē.
lega. plaucius de spon. ex litteris cum similibus. Cū
amamus igitur q̄ fuit dubium in decre. ista certe vt mihi ap-
parer dubium habuit ortum ex. s̄. capitulo proximo nā ibi
papa dedit formam secundum quam episcopi possunt con-
cedere indulgentias per suas dioc̄. ideo dubitant querent
an archiepiscopus possit taliter per suam prouinciam indul-
gentias concedere et dubium faciebat q̄ ipse non est toti-
us prouincie immediat⁹ p̄latus sed mediate et papa repe-
tens questionem respondet q̄ tales litteras archiepiscopus
potest libere per suam prouinciam concedere ergo bene re-
sultat argumentum a contrario q̄ non extra. C. Restat er-
go videre et hoc est principale dubium questionis an litte-
re de quibus queritur sint concessę personis vel loco: quia
si sint concessę personis videretur potuisse concedi: quia
videntur esse intra et persone subdit⁹. Si loco extra et sic nō
videtur q̄ potuerint concedi. Et dico q̄ de eis debet iudi-
cari tanq̄ principaliter sint concessę loco et per consequens
eas non potuisse concedi. nam dicimus cum tractamus de
effectu rei ipsam prime cause et non remote attribuendū
ff. de condic. ob tur. causam. l. penul. no. glo. ff. re. amo. l.
si naturaliter et de homici. de cetero de concess. p̄ela. quia
diuersitatem notauit Inno. de testi. testimonius. Sed ad-
uertamus que dicitur fuisse causa principalis huius con-
cessionis certe fauor potius fieri sicut si ecclesie data esset
talis indulgentia diceretur esse ecclesie: nam si honor ec-
clesie etiam dato q̄ redditibus habundet vt ex frequentia
populi honor amplius ecclesie tribuatur hanc rationē red-
didit extrauag. bonificij habz antiquorum que loquitur de
basilicis Petri et Pauli. cum ergo siue propter vtilitatē

siue honorem potius hec litterę sint concessę sibi debent at-
tribui. vñ de dicit lex. q̄ litterę que causa mei sūt factę mee
sunt. ff. de eden. p̄tor in prin. ad hoc q̄ no. xi. q. i. te quidē
in sup̄ascrip. et sic etiam videmus de facto q̄ hec litterę p
ipsa loca impetrantur et illa soluunt expensas pro eis fieri-
dis necessarias et vtilitatem burfales ex ipis confectur
ergo siue sunt. C. ad exhiben. l. fi. et q̄ ibi no. et talibus locis
pro dictis litteris consequendis dantur actiones que dan-
tur dominis. ff. ad exbi. l. iij. s̄. iterdū. Et si opponatur lo-
cus non est capax indulgentiarum nam caret anima ratio-
nalis ideo personis debent intelligi fore concessę. dico q̄
licet persona habeat effectum indulgentie tamen h̄ non in-
fert cuius dicantur esse: et cui sint concessę quia hic non tra-
ctatur cui proficiunt sed cuius conceduntur et sufficit mihi
q̄ locus est capax illius cause propter quam litterę sunt cō-
cessę. s̄. illius elemosine que datur vel illius honoris: nā di-
cit. l. q̄ illud q̄ ob honorem ciuitatis legatur ciuitati relinq̄-
tur vt patet de illo qui prandium legauit hijs qui certos lu-
dos facerent in ciuitate romana q̄ ob honorem ciuitatis sa-
ctum est legatur que tamen non cōcedit nec bibit et h̄ non
sit capax cibi tamen quia est capax honoris ciuitati relictus
esse intelligitur. ff. de lega. i. ciuitatibus. Simile de eo q̄
luminarib⁹ vigesimo vel trigesimo legatur vel al' intuitu di-
uini officij legatur licet cedat personas tamen q̄ ob honore
elect⁹. diuinum vel ecclesie dantur relictum ecclesie intra
de testa. requisiti et c. vlti. pla exempla talia possent dari
de dico valde similia. Sicut enis per has litteras sit remis-
sio pene spiritalis sic et quandoq̄ per indulgentiam vel p̄-
uilegium iur vel hominis sit remissio pene temporalis. nā
si quis delinquit et fugit ad ecclesiam est immunis et tamē
ecclesia non est capax pene temporalis q̄ non potest susti-
gari suspendi vel decapitari: et tamen quia est capax hono-
ris dicitur ecclesia gaudere immunitate de simu. ec. in ru-
bro et nigro. Item si conceditur priuilegium ecclesie q̄ ele-
rici ecclesie non possunt excommunicari dices tu q̄ hoc pri-
uilegium non sit ecclesie q̄ ecclesia non potest excommuni-
cari certe non quia est capax huius honoris et in eius hono-
rem datur principaliter licet ad vtilitatem et honorem etiā
clericorum accedat de priuile. cum capella et c. quoniam de
verborum signi. c. pe. li. vi. Cū aliud simile. Donec
q̄ princeps qui de nouo fundat castra vel villas vt inducat
homines ad illuz locum habitandum sicut quotidie con-
cedant immunitates ne soluant collectas vel tributa tamē
illius loci dicitur priuilegium. ff. de cens. l. i. sicut et in ca-
su isto. Preterea dicta conclusio probatur alia ratione
efficaci priuilegium est lex licet specialis et priuata. iij. di.
priuilegia. xvj. q. i. s̄. fi. v. cum ergo et differt a. l. cōmuni si-
cut genus a spe. sed per. l. non potest quis locum non subdi-
tum includere. C. de sum. trini. cunctos in prin. et in p̄e. d
ere. vt animarum de consti. l. vi. ergo nec per priuilegium
tenet consequentia q̄ a quo remouet genus et quibet eius
spes. xvi. q. v. penale. ff. de dona. filius in fi. vnde dicit bo-
in summa de priuile. s̄. cū ille potest priuilegium concedere
re qui potest. l. cōdere et c. et h̄ est rō q̄ et princeps in fauorē
ecclesie nō pōt priuilegiū concedere. p̄ria auctoritate q̄ si
pōt ei siue sup̄ eā. l. concedere. xvi. di. bñ qdē de p̄sbi. q̄ in ec-
clesiaz et q̄ ibi no. Inno. et de resti. in inte. auditis quas et c.
Cōcludo ergo has tales nō valere. C. Restat r̄ndere ad 3
ria primum q̄ dicitur q̄ concedere indulgentias ē de iurisdic-
tiōe voluntaria h̄ falsuz ē et h̄ negat eis ob. p̄ma. Preterea
c. q̄ aut. regit in dāte indulgētiar̄ q̄ ligare possit q̄ act⁹ q̄
exerceat in inuit⁹ vt no. de iudi. c. i. et i. penitēte q̄ p̄nam
inunctā a sacerdote eo inuito tenet libet eā adimplere ar.
vi. di. s̄. p̄sbandū. v. q. v. nō oēs d̄ pe. di. vi. c. i. circa mediuz
et talia recte nō sūt de voluntaria iurisdictione. imo si sūt iurisdic-
tionis potius essent p̄tentione. ff. de ver. ob. iter stipulatē
s̄. i. et i. p̄. decre. i. de iudi. cum si. quare et c. Ad ob. q̄ dī q̄
libi i q̄b⁹ nō p̄iudicat ep̄o p̄t i aliena dioc̄. fieri h̄ et nō ē
vez q̄ ordinare laicū maxie n̄ subditū n̄ vt act⁹ p̄iudicial
ep̄o nec ē act⁹ iurisdictionis et tñ subditum suum episcopus in
alia dioc̄. ordinare non potest alibi. ij. q. i. nullus p̄mas. vi.
questione tertia script⁹ de vlti. pal. ex tuarum clementina

quāvis de foro compe. quia ut dictum est. nedum ordina-
re vel iudicare est prohibitum. Sed que vis alia disposi-
tio in aliena dioecesi maxime honorabilis ut probatur in
dictis iuribus z sic ordinare z iudicare peritus: ergo z
litteras indulgentiarum dare. Non obstat q̄ dicitur q̄
iudex intra territorium iudicat de rebus extra q̄ licet iudi-
cet h̄ est q̄ habet ius in persona z in rebus propter personā
tū non facit executionem in rebus immo fit per iudicēbi
sunt ipsa bona de fo. cōpe. postulasti de re iudi. pastoralis i
clemen. Non obstat q̄ dicitur q̄ indulgentie sunt de foro
penitentiali q̄ indulgentia est duplex. s. spālis z generalis
nam conceditur interdum vni tantum. s. penitenti qui con-
fiteatur prebitero peccatum a quo indulgentia remissionis
conceditur. i. sibi remittitur pena vel cōmatur de perpe-
tua in temporalē vel de vno seculo in aliud z ista bene est
fori penitentialis z non competit nisi sacerdotibus z suis d̄
pe. di. i. multipliciter z. c. verbum z. c. totam z. c. ille rex. s.
e. omnis. Alia est generalis que conceditur ab episcopis
z superioribus z ista est iurisdictionis sū cōm modus lo-
quendi vel dignitatis z h̄ voluit decre. accedentibus de ex.
pre. que dicit manum extendunt ad ea que sunt episcopalis
dignitatis vñ nō pprie sunt ordinis q̄ si essent ordinis forte
ita posset quilibet episcopus sicut papa q̄ talem z tantū or-
dinem habet episcopus vnus sicut alter. xxiij. di. legim⁹ z
no. xxi. di. in nouo in glo. ij. Operit igitur rōne dignitatis
seu auctoritatis: z ideo q̄ maior ē auctoritas in papa q̄ i ep̄o
q̄ est in maiori dignitate. xxi. di. in pñ. cū si maior est in eis
concedendis pape auctoritas q̄ aliorū. Ex hijs inferē ad
questionem an elec. confirmatus non cōsecratus eas posset
concedere de quo dicam. j. in. xviij. q. largo tñ z vñtato mō
dicim⁹ eas esse iurisdictionis spālis igit z si posset fieri vbi
q̄ a suo prelato z subdito spālis tamen generalis nō
nisi in certo loco subdito immo interdum etiam spālis nō
posset fieri nisi in certo loco. hinc est q̄ predicatorēs z mi-
nōres deputati a dioce. ad audiendas confessiones non
possunt absolvere nisi in ciuitatibus z dioecibus vbi de-
putati sunt de sepul. dudum. s. statum in cle. Non ob.
q̄ dicitur de actu conditionali q̄ est: est fictio iur que tñ
non excedit casum istum suum vt no. l. di. fetum. z maxime
ipsa fictio q̄ est contra veritatem non habet locum in spūa
libus immo semper veritas. vnde licet res iudicata pro ve-
ritate habeatur non tamen in spiritualibus ita no. ar. xxxv.
q. ix. s. hijs ita. Ex predictis soluitur questio an prebi-
teri maxime rectores prebitorum possunt indulgentias cō-
cedere videtur q̄ sic q̄ z ipsi ratione cure z ordinis vidēt
successores apostolorum. xxi. di. in nouo. xij. q. i. videntes
z ibi no. q̄ omnes fuerunt pari ratione predicti vt in p. c. in
nouo. z. xxiij. q. i. loquitur i prim. ergo sicut petrus z per cō-
sequens papa potest vel saltem episcopi sicut z ipsi possunt.
So. licet Inno. in decre. q̄ autem videatur dicere q̄ aliq̄
dñt quilibet sacerdotem posse q̄ aliud est litteras genera-
les indulgentiarū cōcedere z h̄ est iurisdictionis aliud i ab-
solutione penitentis. puidere diuersos modos liberandi a
penitentis q̄ est officij sacerdotalis tñ puto q̄ h̄ nō possunt
nisi episcopi vel superiores per hanc decre. z. s. c. pri. z. j.
e. indulgentie li. vi. q. z si ipsi rōne prebiterij sunt successo-
res apostolorum nō tñ ipsi hñt dignitatem preeminētie
q̄ habuit petrus z post eum successores. xxiij. q. i. quodcū
q̄ z. c. cum beatissimus z. c. se. illud ergo q̄ competebar il-
lis ratione ordinis prebiterij omnibus competit nam om-
nibus fuit dictum Ad at. xviij. amen dico vobis quodcūq̄
ligauerit super terram erit lig. z in. c. z quodcūq̄ sol. z. c. h̄
ergo z isti possunt de sen. ex. a nobis. ij. s. ligare z soluere pe-
nitentias imponendo z. s. c. omnis z. c. cum ex eo. q̄ tamē
procedit quando manus eorum sunt solute. xvi. questione
prima cunctis. Alia autem que competit ratione digni-
tat non possunt z h̄ aperte voluit decre. accedentibus de
exces. prela. an autem omnes apostoli fuerunt ep̄i no. lvi.
di. capitulo ultimo hinc est q̄ simplex sacerdos non potest
excommunicare quia illud non competit ratione ordinis tñ
de quo no. secunda questione prima nomen z. s. de offi. oz.
si sacerdos z. c. cum ab ecclesiis. Sed nunquid non

sacerdos dyaconus vel alius inferior potest litteras indul-
gentiarum cōcedere videtur q̄ non q̄ remisso peccatorum
procedit a potestate clauis de pe. di. i. agite z. c. multiplex
z. c. verbum sed inferiores sacerdotibus nō habent clauē
de sum. trini. firmiter in fi. ad idem de conse. ec. l. al. aqua.
Confirmatur h̄ q̄ plenior fit remissi per indulgentias q̄ i
foro penitentiali sed hanc non potest nisi sacerdos ergo z. c.
archidi. j. c. rōa. li. vi. videtur velle q̄ sol. episcopis h̄ cōpe-
tat z ratione dignitatis episcopalis hinc etiam fm eū q̄ ele-
ctus confirmatus h̄ non pōt de hoc tamē dicam. j. in. xviij.
questiōe z dicit q̄ h̄ no. hōsti. in decre. accedentibus d̄ ex.
prela. dic contra per ea. que dicta sunt nam dare indulgen-
tias competit ratione dignitatis vel ratione iurisdictionis
nis que potest competere non sacerdotibus puta legat⁹ nō
episcopis vel electis confirmatis. s. de elec. trāmissa vt. s.
dictum est quare z. c. hōsti. h̄ tenet in summa de remis. s.
quis in fi. z dicit q̄ h̄ approbat consuetudo que est optima
legum interpret. Ad contraria dic q̄ verum est q̄ remis-
sio peccatorum que fit per confessionem factam sacerdoti ē
fori penitentialis sed remissio que fit per indulgentias se-
cus. Ad confirmat⁹ dic q̄ procederet si fieret ratione ordi-
nis dicit tamen hōsti. vbi. s. tucius est q̄ abstineant h̄i qui
non sunt prebiteri z vide q̄ dicā. j. in. xviij. questione. Ex
hijs que dicta sunt. s. in prima questione in diffi. indulgen-
tie saluo questionem de visitantibus ecclesiam quib⁹ con-
ceditur indulgentia. c. dierum q̄ ea gaudebit ita propin-
quus deuotus sicut longinquus licet illo plus labore z pl⁹
expēdat inueniendo probat fo. p. predicta. Sed si data ē
indulgentia. c. dierum visitanti ecclesiam z danti denariū
dat visitans duos vel tres denarios nunquid habebit du-
centos vel trecentos dies de indulgentia puto q̄ non sed
quantum ad indulgentiam illa gaudebit tantum dās tunc
sicut vnum nisi aliud exprimitur in cā. s. q̄ pro singulis de-
narijs gaudeat indulgentia. c. dierum tunc enim planum
verum est tamen q̄ ille plus dāns plus meretur ratio pre-
dictorum quia intentio concedentis indulgentiam fuit tan-
tum dare. c. visitanti z offerenti licet pro illo q̄ plus erogāt
bene ei reputatur a deo ad meritum vite eterne non enim
illud opus pium solum valet ad promerendas has indul-
gentias z sic ad remissionem pene vel penitētie h̄ et ad me-
ritum vite eterne consequendum. z ideo papa Ad. in litte-
ra executoria crucis precipit predicatoribus crucis q̄ fre-
quenter exponant populis litteram qua oratur vniuersis
ad suscep. crucis quatenus licentia pro crucis suscep. effi-
caci promittitur illis. s. remissionem peccatorum z in mu-
nities privilegiorum sed etiam copiosam mercedem que
illis preparatur in celis vnde ibi indulget plenam suorum
peccaminum veniam z in super pollicetur illis salutē eter-
ne augment⁹. Sed quid si quis eadez die pluries visitet ec-
clesiam z dat singulis vicibus denarium nunquid totiens
habebit indulgentiam ar. q̄ sic. Sicut enim reiterans de-
lictum grauius peccat z maiorem penā meretur q̄ semel
tantum cōmittens. vi. q. i. imitare. xvj. q. i. c. ij. z virob⁹
no. sic econuerso pluries visitans ecclesiam z dāns denariū
eodem die pluries indulgentia gaudebit. Aicen. in d̄
cre. cum ex eo. s. e. z Jo. an. ibi post eum dixit q̄ sic donec
durat tempus vel dies remissionis q̄ non est concessa re-
missio solum propter iter vel denarium. Sed propter ob-
ligationē ecclesie que sic remittendo se obligat pro illo ora-
re. propterea dicit q̄ dāns indulgentiam fit discret⁹. Idē
Sul. in spe. c. ti. v. quid si eadem vbi ad dit rationes q̄ in
beneficijs debet fieri larga interpretatio de dona cum di-
lectus. j. ti. ij. in hijs z. c. olim. Idē archidi. j. c. ultimo
libro sexto. d. p. m. ibi. s. in dicta decre. cū ex eo recitat bea-
tum Thomam in quarto sūarium. xx. di. q. iij. articulo se-
cundo dicere hoc verum si indulgentia sit perbennis. i.
sine alicuius temporis determinatione sed secus quantus
ad determinatum tempus datur. s. cum dicitur quicūq̄
vadit ad talem ecclesiam vsq̄ ad tale tēpus vel quicūq̄
vadit tali die tūc intelligitur semel tantum dāns vel vadens
consequi. z h̄ puto verius ad h̄ de fi. pref. c. i. in fi. z capitu-
lo secundo libro sexto z de preben. nō pōt. ij. respo. c. li.

Quia

Quia. s. tactum est in tertia conclusione in fi. quero an
eque per malos prelatos concedatur indulgentia sicut per
bonos z videtur q̄ nō. quia Augustinus dicit remiss. pec-
catorum avari non dant que per orationem. i. per colum-
be gemitus datur. Et sequitur non enim feneratoribus di-
cit dominus si cui dimiseritis peccata dimittuntur illi si
cui tenueritis tenebuntur ita legitur. i. q. i. remissiones ad idē
de conse. di. iij. quomodo exaudiuit post pñ. facit ad pre-
dicta. iij. q. vij. in grauib⁹ z q̄ dicimus q̄ non est iudex ni-
si sit in eo iustitia. xxiij. q. ij. c. i. de verbor⁹ signi. forus. v.
in omni cum si. Ad idem q̄ dominus ait malicie. secun-
do. maledicam benedictionibus vestris q̄ loquitur de ma-
lis prelatis. i. q. i. maledicam. Preterea maius est dare in-
dulgentiam q̄ recipere quia procedit ratione auctoritatis
z ideo pauci eam potestatem habent ad pre. de cele. mis.
cum marthe. post pñ. ibi beatus dicit dare q̄ accipere: sed
constituit in mortali illam non consequitur vt. s. est tactum
ergo z. c. So. dic contra quia etiam malus potest habere
iurisdictionem z potestatem z quādiu tolleratur ab ec-
clesia in officio valent que facit ratione iurisdictionis z offi-
cius sui nisi sint precisi. iij. q. vij. s. vlti. z. vij. q. iij. nonne.
hoc probatur per infinita iura que probant sacra z virtutes
eorum existerē penes malos que z si noceant ipsis malis cō-
ferentibus z administrantibus tam bonis suscipientibus
vel circa quos administratur valent vt probatur immo est
expressum. i. q. i. intra catholicam cum. xij. c. se. z. c. per
Esa. xv. questione vltima capitulo vltimo de coba. cleri.
vestra vnde cum iurisdictione vel potestas maxime sacramē-
torum non sic ex meritis conferentis prelatus non remittit
ex suo merito. Sed ex meritis thesauri ecclesie cuius di-
spensationem habet vnde nihil de suo confert h̄ expresse te-
net Ray. in summa tertia parte ad fi. rubrica de pe. z re-
mis. idem hōsti. in summa de remis. idem omnes alij.
Ad contraria responde q̄. c. remissionem z. c. quo-
modo z. c. maledicam q̄ locuntur de here. vel precisi vel
tales non dant per eius merita. Sed virtute caritatis eccle-
sie vel per orationem quia facilius exaudit deus bonum q̄
malum. Sed bene dant per sacramenta z eorum auctori-
tem. Sic etiam dicendum ad idem q̄ dicitur de indice. s.
q̄ non est bonus iudex vel ex vite merito. Ad argumen-
tum dic q̄ est maius conferre recip. re respectu potentie s̄
non respectu finis. s. consequēdi vtilitatem. Quero igitur
an conferens indulgentiam ea possit iurē videtur q̄ nō.
quia vt sepius dictum est. indulgentias cōferre iurisdictioni
nis est. sed quis in seipsum iurisdictionem exercere nō po-
test. iij. q. r. c. i. ff. ad trebel. ille a quo. s. tempussum de
iure patro. per vestras cum si. ergo z. c. Hac ratione h̄ tenet
Specu. eo. titu. ver. quid si ipse remisisset allegatus ne q̄s
in causa sua. l. i. c. de solu. inquisito. C. locati qui insulam
s. fi. de insti. s. fi. Idem tenuerit Aicen. s. e. cū ex eo su-
per ver. cl. dies pro ista opinione facit alia ratio: quia si talis
faciens gauderet indulgentia propria sequeretur q̄ pro
modico facto penam posset remittere omnium peccatorū
z sic impune peccaretur q̄ est absurdus. Preterea par-
ius voluit dominus esse ligandi z soluendi de pe. di. i. ver-
bum. j. de regulis iuris. c. i. Sed quis seipsum non potest
ligare ergo nec soluere z hoc videtur placere Jo. an. i. pre.
decre. cum ex eo. d. p. m. in pre. decre. cū ex eo. s. e. recitat
Thomas quarto sentent. di. xx. questione. iij. v. articulo te-
nere contrarium z sibi placet. Dicit enim Thomas q̄ in-
dulgentia debet ex quacūq̄ causa dari ad h̄ vt per indul-
gentiam actum pronocetur qui in vtilitate ecclesie ad honorez
dei vgar. Ad quod facit principium. s. i. dicte decre. cum
ex eo. z. s. e. q̄ autem. Prelatus autem cui cōmissa est cu-
ra ecclesie causa vtilitatis propagande non habet causam
vt seipsum ad h̄ pronocet z ideo sibi ipsi tantum concede-
re non potest quia sic posset impune peccare sed per hoc
non tollitur quin possit vt indulgentia tanq̄ vniuersi indul-
gentia q̄ pro alijs facit non obstat. s̄ cum q̄ indulgentias
concedere est iurisdictionis z nullos potest exercere iuris-
dictionem in seipsum quia id est verum vt vtar verbis ei⁹
de actu iurisdictionis sed eis que auctoritate iurisdictionis

dantur alijs potest prelati vt tam in temporalibus q̄
in spiritualibus dat simile sicut sacerdos vñtur eucharis-
tia quam alijs dispensat ita z episcopus potest sibi accipe-
re suffragia ecclesie que alijs dispensat quorum effectus
immediatus est remissio pene de temporalibus. idem pa-
tet exemplum positum quis videt z operatur propter lu-
men q̄ alijs accessum. Per hoc respondetur ad contra-
ria quia indulgentia non est remissio pene per modum sen-
tentie sed per modum dispensationis quam quis potest sa-
cere sibi ipsi z per. s. respondetur ad id q̄ opponitur q̄ q̄s
seipsum non potest excommunicare. Ad predicta facit opi-
nio arch. que pluribus placet. s. episcopum z contra facien-
tes ligari sententia excommunicationis lata per statut⁹ suum vt ip-
se no. de consi. capitulo secundo libro sexto que opinio pla-
cet Jde. de bellapar. vt no. cy. C. de fa. z autem. quicūq̄
eo q̄ statuendo gerit personam publicam. Sed delinquē-
do priuati: sed tenendo opositionem contrarium que pla-
cet Jo. an. in regula cuiuslibet de regulis iuris libro sexto in
questione z. d. p. m. in decre. i. de rap. in vltima questione
z eam soleo tenere in. c. i. iij. q. vi. vbi de hoc in glo. ij. q̄ pla-
cet maxime per no. xxiij. di. si inimicis z de sen. ex. nulli ad
huc puto predicta procedere quia statutum habet effectus
suum totum ex potestate iurisdictionis episcopi sed remis-
sio pene fit que per indulgentiam habet efficaciam z sur-
git ex thesaurum meritorum Christi z sanctorum vt sepius
dictum est. vnde vt voluit Thomas non est in potestate
episcopi nisi vt in dispensatore qua dispensatione generali-
ter facta ipse ea vñtur vt pars multitudinis sed ligare per
statutum est ex potestate vt iurisdictionem exercere. Sed
contra hoc multum facit quia non nisi subdite concedentis
indulgentia gaudent vt. s. e. q̄ aut ipse aut non est sibi ipsi
subdit⁹ quare z. c. Idē vellem doceri quoniam ratio predi-
cta me plurimum dubitare facit cui tantum fuga duplex
dari potest vna q̄ facit est ad hoc vt quis gaudeat indulgen-
tia q̄ negetur non subdit⁹ z per hoc facit sumarius Jo. an.
in pre. decre. q̄ autem alia so. fit q̄ tanq̄ minis. facit indul-
gentias z tanq̄ subditus participat indulgentia sicut dicit
lex q̄ consul vel preles filiusfam. ap se met emancipari po-
test z in adoptionem dari. sicut z magistratus auctorizat p
prij filij emancipationem z adoptionem quia hijs casibus au-
ctori at vt consul vel preles vel magistratus. sed emancipa-
tur vel in adoptionem datur vt ipse vel emancipat vel ado-
ptionem dat filium vt pater ita legitur. ff. de adop. si cōsul.
z. l. se. z illas rationem quā dicimus q̄ diuersa iura in dua-
bus personis concurrentia si in vna concurrant eodem iurē
debent cēsi videri in questione q̄ disputauit dominus pa-
ter meus q̄ incipit mandauit legatus in. v. ratione prime
partis que questio facit ad propositū z maxime ea que ibi
tanguntur in solut⁹. Item quero an ei profit indulgen-
tia qui non facit actum totum licet ptem pro quo data ē in-
dulgentia z per eum non stat quoniam totum faciat. ver-
bi gratia habet indulgentia q̄ vere penitentibus z. visitā-
tibus ecclesiam z dantibus elemosinam conceditur indul-
gentia. x. annorum tūc vere penitens vadit visitat deno-
te q̄ tamen non habet vnde possit dare elemosinam illam
non dat sed omnia alia facit nunquid gaudebit indulgen-
tia vel pone q̄ sūme desidero ire tempore iubilei Romaz
non possum q̄ non habeo vnde z mendicare irruisco vel
pater vel vxor non sinit vel vado vsq̄ prope Romam sed
ex quauis causa non possum vltra progredi nunquid gau-
deo indulgentia. z arguitur q̄ sic. q̄ in bonis dicimus q̄ vo-
tū pro opere computatur de pe. di. i. magna z di. vi. i. pñ.
z causa. xxiij. q. v. q̄ deo z maxime cum facultas deest vel
impossibilitas adest vt dicit Gratian⁹ de de. di. i. s. hijs au-
toritatib⁹. v. Jte votū. xxiij. q. ij. pphetauit cū. c. se. z regu-
la cū stat q̄ cū de re. iur. li. vi. s. i. casib⁹ p̄dict⁹ nō stat p̄ illum
ergo z. c. So. puto dicēdū ē ex p̄dict⁹ q̄ indulgentia s̄ dis-
ponentis intentionem z formam ipsius operatur effectum
suum vt probatum est. s. Jde q̄ remota cā pp quā aliquid
fit cessat z eius effectus. lxi. distin. s. hijs omnibus z capi-
tulo nemo probi. i. q. i. q̄ pro necessitate z q̄stione septima
q̄ pro remedio cum si. Sed in casibus predictis cessat si